

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica šte. 5/II,
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 din, polletno 18 din,
celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno
12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolara
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.715

Mladini naših izseljencev dajmo domače šole

Slovenci imamo tretjino svojih ljudi izven mej Jugoslavije. To je sorazmerno veliko število in bi se zato morali bolj brigati za našo kri v tujini. Imeti bi morali vse tako urejeno, da se ne bi izgubil noben naš človek. Za zgled bi si lahko v tem pogledu vzeli zlasti Poljake, o katerih je znano, da se nikjer ne potujčijo.

Važno bi bilo, da bi bila vzgoja naše mladine doma takšna, da bi vsak naš otrok vedel, kje povsod žive ljudje našega rodu in jezika. Tako bi se pri nas že v mladini krepil smisel za naše izseljence, kar bi tudi krepilo vezi z rojaki v tujini, kjer bi moralo biti vse tako urejeno, da bi se vsak otrok našega rojaka dobro naučil svoje materinščine, hkratu pa se naučil tudi spoštovati domovino svojih staršev. Naše geslo bi moralo biti: Noben naš človek ne sme utoniti v tujinskem morju. Seveda bi organizacija za narodno obrambo v tujini mnogo stala in zahtevala mnogo dela!

Ameriški slovenski pisatelj Adamič je nedavno izdal knjigo, v kateri obravnava usodo našega tretjega rodu v Severni Ameriki. To so vnuki onih naseljencev, ki so prišli tja ob koncu preteklega stoletja. To so že popolni Američani in Amerika želi, da postanejo enakovredni državljeni Zedinjenih držav. Znano je, da je v letih gospodarske stiske, ko je Amerika zaprla vrata novim priseljencem, nastala v ameriški javnosti resna razprava o izseljencih, češ da so to manj vredni ljudje, ki so samo napol Američani in prihajajo tja samo po denar, ki ga pošiljajo domov. Ti priseljenci da so zakrivali stisko. Toda nastopili so zagovorniki izseljencev, ki so povedali domačinom resnico, da so tudi potomci izseljencev, da je torej vsa Amerika domovina naseljencev. Eni so prišli prej, drugi pozneje. Med poznejšimi so posebno Slovani, ki so skoro povsod v Evropi živeli pod tujo oblastjo, ki se jih je hotela znebiti. Zato so zapuščali domačo zemljo. Toda prav ti naseljenci so ustvarili največja dela in bogastvo Amerike. Z njihovimi žulji so rasli milijoni, ki so dvignili Ameriko na prvo gospodarsko silo sveta.

Zato ti ljudje ne zaslužijo preziranj. Naši prvi naseljenci so se res malo zanimali za ameriško javno življenje, zaradi tega so jih izrabljali za najnižje delavstvo. Toda počasi so se naše kolonije zorganizirale in voditelji društev so skrbeli za to, da so si naši ljudje pridobili ameriško državljanstvo. Mnogi, ki so mislili, da se kmalu vrnejo, se niso več vrnili in nastale so naše naselbine. Oče je znal samo slovenski in malo ameriščine, sin je znal že skoro bolj angleški kakor slovenski, vnuki pa so že čeli Američani in slovensko komaj še razumejo. Amerika sama želi te Američane sprejeti kot enakopravne in želi, da bi ne čutili svoje »manjvrednosti«. To je vabljava ponudba, je pa nehote v zvezi tudi s tem, da ta popolni Američan ne bo hotel imeti več zvez z domovino svojih dedov in njeno kulturo, ker je »manjvredna od ameriške in ga le ponižuje v ameriških očeh. Na ta način so našim ljudem odprta vrata do najvišjih mest. V Clevelan-

du se nam obeta, da bomo pri prihodnjih volitvah zmagali že s petimi kandidati. Naše organizacije so marljive in kažejo krepko narodno zavest. Toda ko je dr. Andrič zadnjič predaval o stari domovini, je moral slike pojasnjevati v angleščini. Ti otroci so navdušeni Slovenci, toda slovenski ne znajo. Ali naj sklenemo roke, češ tretji rod se bo tako potujčil.

Razmišlja se o tem, kako bi se ustvarile tesnejše zveze med staro in novo domovino. Prej so to zvezo ustvarjali novi priseljenci, a zdaj teh ni več. Posebno naši primorski naseljenci so prinašali s seboj mnogo narodne odločnosti, zdaj pa se izgublajo v Brazilijo. V Zedinjenih državah imamo dobro razvit domači tisk. A kaj, če bo mladini nedostopen, ker ne bo znala več slovenski! Tu bi bilo treba več zveze s staro domovino: z izletj in z agitacijo med mladino. »Ko se je začela svetovna vojna,« piše ameriški pesnik Ivan Zorman, »so naši črnogledi rojaki tožili, da nas čez 15 ali 20 let ne bo več. Pa smo še, in vse kaže, da bomo še precej dolgo.«

V Zedinjenih državah imamo torej vprašanje tretjega rodu. Drugačen je naš položaj v Južni Ameriki, kamor so se obrnili naši izseljenci in izgnanci, odkar je naseljevanje v Zedinjene države onemogočeno. Naši ljudje se tam izgublajo po velikih mestih in postajajo pogosto žrtve izkoriščevalcev. O tem bi se dalo mnogo pisati. Tudi tu bodo

počasi nastale naselbine in domovina bi morala misliti na mladino, ki bo tu rasla. Tu je vprašanje prvega rodu. Glavno vprašanje je kruh. A tudi v tem hudem položaju je vsak človek vesel, če čuti, da domovina misli nanj.

Tretji del naših izseljencev sestavljajo naši rudarji in delavci na Westfalskem, Ni-zozemskem, Belgiji in Franciji. Tu in tam čitamo, kako se jim godi. Imajo skoro povsod svoja društva. Ali jim damo dovolj duševne hrane, posebno za mladino, da čutijo, kako mislimo nanje? Tu je treba smotrnega dela pod vodstvom kakega vsenarodnega društva, ki bi skrbelo za to, da bi, kar se tiče sredstev za izobrazbo naše mladine v materinskem jeziku, nikjer nič ne primanjkovalo. Gre za to, da naš mladi zarod ne izgubi zveze z domovino. To pa more opravljati le dober mladinski tisk.

Za vse naše izseljence velja, kakor smo že v začetku rekli, da je treba njih mladini oskrbeti, da se bo dobro naučila materinščine. To se pravi, da so jim potrebne naše šole z našimi učitelji. To je glavni pogoj, da se ne bo mladina naših izseljencev vtapljala v tujem morju.

Zadnja nedelja je bila izseljenska nedelja. Vsako leto jo praznujemo s tem, da si izprašamo vesti, ali smo storili vse, kar je v naših močeh, da naši izseljenci čutijo našo ljubezen in skrb zanje. Ali smo skrbeli za to, da so prejeli iz domovine duševne hrane, liste in knjige, ki naj vežejo vsakega slovenskega človeka, posebno pa mladino, s staro domovino? Tako delo moramo podpirati vsi, ki smo v svobodni domovini in nam vsaj te duševne hrane ne manjka.

Hude davščine vodijo obrtnike v šušmarstvo

Šušmarstvo je postalo poleg velikih javnih davščin največje zlo, ki ubija našega obrtnika. O tem je poročal tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani dr. Josip Pretnar na nedavni zbornični seji. Iz poročila povzemamo:

Šušmarstvo je zavzelo velik obseg v zadnjih letih gospodarske stiske. V nekem pogledu ni zameriti ljudem, ki so nenadno zaradi stiske bili primorani zapreti delavnice in so začeli šušmariti namesto kraji. Marsikateri obrtnik je odjavil svojo obrt in je začel šušmariti. Zbornica je v preteklih letih opozorila na to, da je število šušmarjev doseglo že več kakor polovico števila legalnih obrtnikov, pa se je slišal ožitek, da pretirava. Letos je zbornica zbrala podatke o šušmarjih pri 163 obrtniških združenjih in je ugotovila, da pride v okoliših teh združenj na 17.877 obrtnikov 10.467 šušmarjev.

Zbornica je zbrala tudi podatke o številu ovadb proti šušmarjem pri vseh obrtnih oblastvih v banovini. Deset sreskih načelstev je odgovorilo na to poizvedovanje, štiri so odgovorila, da ne morejo ustreči zaradi pre-zaposlenosti uradništva, šestnajst sreskih načelstev pa sploh ni odgovorilo na vprašanja.

V teku lanskega leta in v treh prvih četrtletjih letos je bilo vloženi pri desetih sreskih ali mestnih poglavarstvih 3195 ovadb

proti šušmarjem. Kaznovanih je bilo 2243 šušmarjev, prizivov je bilo prijavljenih 144 in banska uprava je razveljavila kazni na te prizive v 18 primerih. Ako upoštevamo, da imamo 30 obrtnih oblastev in je samo ena tretjina teh uradno ugotovila, da je bilo ovadenih 3195 šušmarjev, kaznovanih pa 2243, lahko sklepamo, da bi bilo število ovadb trikrat večje, če bi imeli podatke od vseh 30 oblastev.

To se pravi, da je v Sloveniji najmanj 9600 šušmarjev, izmed katerih je bilo kaznovanih okrog 6.700, to sta dve tretjini.

Gospodarska stiska je precej pomehala in brezposelnost je manjša, šušmarstvo pa je kljub temu od leta do leta obsežnejše. Zgleda vlečejo, kazni niso stroge, šušmarju ni treba plačevati davkov in socialnih davščin, danes niso majhne. Naravno je, da upravljeni obrtniki, ki izpolnjujejo vse svoje obveznosti, zaradi tega ne morejo uspevati.

Šušmari se danes v vseh obrtnih panogah, največ pa v stavbni in v oblačilni stroki, kreiskave in ovadbe proti šušmarjem se enadno zavlečejo. Kazni so mile in na prizivih banska uprava še zniža ali razveljavlja. Zboglo zbornice na pristojno ministrstvo, naj bi se zakon izpremenil, tako da bi se šušmarju takoj ustavilo delo in da bi mu bilo orodje zaplenjeno, kaznovan pa da bi bil tudi naročnik dela, ni bil upoštevan, češ, da so

že veljavni predpisi tako strogi, da bi bili uspešni, ako bi jih oblastva dosledno in brezobzirno izvajala.

Za moramo ugotoviti, da podpirajo šušmarstvo oblastva sama. Delo v kaznilnicah je občutna konkurenca obrtnemu delu, Mariborska kaznilnica ima na primer v nekaterih strokah več dela kakor vsi mariborski obrtniki skupaj. Po predpisih obrtnega zakona se jetniki ne smejo zaposliti z delom po naročilu in za prodajo, po predpisih kaznilnic pa ne tako, da bi s tem postala konkurenca za obrtnike. Mariborska kaznilnica pa je opremljena z najmodernejšimi stroji za mizarstvo in izdelki se prodajajo naročnikom daleč naokrog. Prav mnogo se v tej kaznilnici izvršuje tudi izdelkov oblačilne stroke, posebno krojaštva in čevljarstva. Tudi ljubljanska in druge jetnišnice delajo na isti način.

Pa zakonu sme ministrstvo za promet v

lastni režiji opravljati samo nujno potrebna vzdrževalna dela na železnicah. Vidimo pa, da opravlja na ta način vsa dela brez razlike in gradi celo večje stavbe v lastni režiji. Dokaz za to je povečanje ljubljanskega kolodvora.

Hude pritožbe je dobila zbornica tudi glede občin in cestnih odborov. Mariborska občina ima obrtni list za mizarstvo delavnic, v kateri delajo tudi krste za mlitice z dežele. Gradbeni dela, ki so jih izvršili lani cestni odbori z neupravičenimi osebami, so šla po vrednosti v milijone. Naposled imajo tudi velika industrijska podjetja v Trzinu, Kranju, Mariboru in drugod polno delavstva, ki izvršujejo tudi izven tvornic in celo pri zasebnikih obrtna dela. Vse odredbe za pobiranje šušmarstva doslej žal niso imele uspeha. Ni čudno torej, da kršijo v skrajni sili svojo stanovsko dolžnost in dajejo za denar svoje ime za kritje šušmarstva.

Obnovitev nujno potrebne bolfenske trsnice

Sv. Bolfenk pri Središču, novembra. Vinogradniki in sadjarji naše okolice že dolgo poorešamo javno trsnico in drevesnico, ki bi v zadostni množini, primerni kakovosti in v domači zemlji vzgojene sadike oddajala na razpolago. Zato se je ob raznih prilikah in na raznih zborovanjih že izrekla nujna potreba po njej.

Kakor čujemo, se bliža zdaj zadeva uresničenju in išče banska uprava pri Sv. Bolfenu primerno zemljišče. Tukajšnji vinogradski veleposestnik g. Košar je pa pripravljen odstopiti za toliko važno ustanovo potreben svet, zato upamo, da pride kmalu do sklenitve pogodbe. S tem bo položen temelj banovinske trsnice in drevesnice in poznejše viničarske šole za obširen vinarski okraj Ptuj, ki vse doslej pogreša te ustanove, dasi jo sosedna okrajja že dalje časa imata v Kapehi in Pekrah.

Da je prav Sv. Bolfenk posebno primeren kraj za tako ustanovo, dokazuje dejstvo, da je ob času uničenja vinogradov po trtni uši bila tukaj prva državna trsnica z matičnjakom, ki je pod vodstvom vinarskega ravnatelja Antona Puklavca in upravitelja Ernesta Blanca v veliki meri pripomogla k obnovi

vinogradov bližne in daljne okolice in s tem k pravočasnemu uravnoteženju gospodarskih razmer, ki jih je tudi takrat trla huda stiska. Mnogi kmetje se še danes s hvaležnostjo spominjajo omenjenih vinarskih pionirjev, ki so jim z nasvetom in dejansko pomočjo in prvovrstnim trsnim materialom pripomogli k obnovi vinogradov, katero so jim po nekaj letih zavoljo ugodnih prodajnih razmer za vino, ki so ga mladi nasadj obilno dajali, rešili preobremenjena posestva.

Na pobudo te javne so se pozneje razvile zasebne trsnice in tudi trsničarska zadruga, ki so dolgo vrsto let oskrbovale bližno in daljno okolico z izbranim trsnjem.

Danes smo spet pred obnovo vinogradov in v ne manj težavnem položaju. Sicer se je obnova že v mali meri začela, toda stiska zadnjih let je spet vse zaustavila. Stare trte so svojo dobo preživele in ostarele niso več sposobne dajati zadostnega pridelka, da bi bil vinogradnik zmožen konkurence. Zato je bilo vinarstvo zadnja leta nedobičkanosno. Kmetje, ki vinograde obdelavajo sami s člani svoje družine, a galice in druge potrebščine nabavljajo za primer, če vino ne prinese ničesar, iz drugih dohodkov kmetije, so

svoje vinograde še vedno temeljito obdelali. Niso pa tega mogli storiti več vinogradniški veleposestniki, ki vse delo plačajo in tudi raznih potrebščin (galice, gnojil in drugega) potrebujejo zelo mnogo. Njih vinogradi so zavoljo zanemarjenja utrpeli nepopravljivo škodo in so po večini tako rekoč uničeni. Ker tako ostajajo najlepše lege in največji kompleks vinogradov brez trgatve, bo prej ali slej naravna posledica večje povpraševanje po vinu in s tem boljše prodajne razmere. To kmetje dobro vemo, ne moremo si pa pomagati, ker ni sredstev, da bi svoje vinograde nanovo zrigolali in zasadili ter jih tako pripravili, da bi v času, ko bo vino spet imelo dobro ceno, dovolj vina imeli na prodaj. Tako bi si izgube suhih let nadcompensirali in si gospodarstvo uravnovesili. Eden izmed važnih činiteljev pri obnovi gorice bi bil prvovrsten in cenen trsn material, vzgojen v domači zemlji, s čimer bi bil zajamčen uspeh dela. Temu naj baš služi novi banovinski nasad.

Drugo, še bolj pereče vprašanje je ceneno in dolgoročno posojilo, brez katerega na obnovo v večji meri ni niti misliti.

Pozivamo odločilna mesta, da pospešijo sklenitev pogodbe in s tem ustanovitev težko pričakovane ustanove. Del zemljišča za matičnjak in začetek trsnice bi bilo treba že v tekoči zimi zrigolati. S tem bi se tudi zaposlili naši delavci, ki so bili prejšnja leta zaposleni pri gradnji cest in v karniolomih. Dalje bi se pri rigolanju in planiranju dobilo iz zemljišča lahko mnogo kamenja, ki ga naše zapuščene ceste tako nujno potrebujejo. Splošno bi se s tem gospodarsko življenje pri Sv. Bolfenu poživilo in bi naš okraj dobil na zelo lepem prostoru zahtevam časa ustrezen vzoren nasad. J. T. V.

CAPUTA FANČI, MESTNI TRG 7

priporoča svojo novo modno trgovino z obilno izbiro kvalitetnega blaga po konkurenčnih cenah. Posebno ugodno za Miklavževa in božična darila!

BLAZNIKOVA »VELIKA FRATKA«

za leto 1938 je izšla in se razpošilja za ceno Din 5.— za vsak komad. Naročila na tiskarno J. Blasnikova nasl. Ljubljana, Brez št. 10—12, dobi se tudi v trgovinah. To je najbolj priljubljeni in najbolj razširjeni slovenski ljudski koledar že od nekdaj.

PAVEL HRIBAR:

PLAZ USODE

IV. POGlavJE

Kaj drugega ji preostaja? Ali naj teče za kolesom? Ali naj celo po tej odklonitvi išče poti nazaj na Devetakovino? Mar naj stopi tja pred očeta in ga prosi ter moleduje, naj ji odpusti pregreho, ki jo v svojem srcu nikakor ne more priznati za krivdo? Vsega tega nikakor ne more! Da pa se je nekdo pečjal mimo njenih rok, ki so ga hotele objeti, to zbudi v njej nekaj, kar povsem sliči kljubovalnosti in celo odporosti. Mimika Devetakova se obrne nazaj po cesti. K teti Petrinki se vrne. Kaj drugega ji pač ne preostaja. Toda težki in izmučeni so njeni koraki.

Devetak pa se vozi proti domu. Vse je razburjeno v njem kakor okoli njega, saj divja nevihta z nezmanjšano silo dalje. V Devetakovem srcu razsaja metež misli in čuvstev, nemara še hujši kakor nevihta.

Ne glede na zločin sam, pa najsi tudi verjame v Gregorinovo nedolžnost, mu eno ne more iz glave: Mimikina izpoved, da je bil France pri njej, kar nepojmljivo mu je, da je možo dekle kaj takega sploh z jasnimi besedami povedati. Kdo bi se ne bil pri tem odvrnil pogreznil v zemljo? Ne, tega ne more razumeti.

Devetaki so bili vedno zapovedovalci, ki niso trpeli nobenega ugovora. Tako je bilo in nič drugače, odkar gre ustno sporočilo. Nikoli ni še nihče izmed njih po svoji volji plesal izven starega reda. Tako ukoreninjeno je

vse na Devetakovini.

Zdaj pa doživi na sebi, da se dvigne takale mlada stvar nele zoper njega, očeta, temveč zoper vse dosedanje navade. Kako je mogoče sploh razumeti, da se spozabita njegovo lastno meso in kri kar tako z nekom. Ne, tega ne more doumeti. Tako ravna le, kdor je tudi po svoji notranjosti povsem tuj človek. Toda odkod vse to? Od moških mar, ki so bili nagli in mogočni doma in na vojnah. Od teh pač ne more imeti tega. O ženskah ne ve mnogo ustno sporočilo. Le eno je znano, da so verno služile svojim gospodarjem na Devetakovini, rodile otroke in vzgojile iz njih prave Devetake. Zdaj se pa izneveri na vsem lepem ena izmed teh, Mimika, njegova ljubljanka — to si mora priznati — kar na lepem vsemu temu vleče se k nekemu v posteljo, vzame čast vsem prednikom in sami sebi. Le zato, ker ji razsaja mlada kri in ker je ta moški fant od fare! Ne, tega ne bo Devetak nikoli razumel.

Mimika se je prav za prav sama izključila iz Devetakovega rodu. Tujka je! Tujka pa vendar ne bo trpel v svoji hiši on, Devetak. Zato se pelje mimo njenih široko razprostrtih rok. Ta bi bila lepa, da bi nazadnje še učakal, da mu prinesejo pözreta v hišo. In morda bi se celo tako berač, kakor je Gregorinov, rad šopiril v njegovem domu.

Dežuje še, kar vsemer, Devetak pa pidi skola, kakor da je najlepši slani. Zda je mu stopi pred oči slika Mimike in zaskrbi ga:

Kje neki je v tem neurju? Ali je že pri Petrinki ali morda še čaka pred hotelom? ... Eh, če še čaka, tako ne čaka nanj, temveč na fanta!

Kakor da je s tem vse uredil, prične Devetak bolj polagoma voziti.

Mimike se ni pri teti, tudi pred »Radoho« ne čaka, temveč počasi stopa po samotni cesti, saj ne nosi s seboj nič lažjo butaro misli kakor njen oče na drugem koncu ceste. Mar je sploh kaj slabega storila? Morda v očetovih očeh, v svojih lastnih gotovo ne. Ni bila zaman štiri leta v gospodinjski šoli v Mariboru. Ta ji je dala toliko znanja in razodetij novega časa, da si je pač morala poiskati in tudi najti lastno pot. Prav mirno in jasno sodi Mimika o vsem tem, kar je prišlo čez njo.

Pa čeprav letos nima še niti dvajset let, je za njo že povsem jasno: slabše, grše, bolj grešno in ponižujoče je, če vzameš moškega ... ker je tak očetov ukaz ali ker ima moški ali ona sama denar, ki odločuje.

Vsega tega ona ne more razumeti, saj je vendar računanje nekaj povsem različnega od čuvstva, ki naj tukaj odloča. V ljubezni se živi tudi s siromaščino in skrbmi.

Prav brez vsakega računa seveda tudi ne gre, si prizna, toda to računanje vpraša: Kaj ga ljubiš tako, da ne moreš živeti brez nje ga? In če odgovori: Da, tako ga ljubim, se začne pravo računanje. Toda nikakor ne s premoženjem, temveč z vprašanjem: Boš li potrpežljivo prenašal z menoj vse skrbi zaradi te ljubezni? Če se dva tako sprašujeta

Tudi cene mlečnim izdelkom je treba povišati

Zadnje čase so se naši kmetovalci pritoževali nad ceno mleka, ki res ni bila v pravi razmerju s cenami potrebnih in jih kmet kupuje, in tudi ne s stroški. Letos je pridelek krme sicer obilen, toda kakovostno tako slab, da bi kmetje morali nakupiti močna krmila, ako bi hoteli vzdržati molznost krav na zadostni višini. Ker pa se jim to pri dosedanjih cenah mleka ni izplačalo, so začeli rejo krav mlekarije sploh opuščati in živino pitati, kar se v zadnjem času bolj izplača.

V teku letošnje jeseni je bilo na sejnih po Dolenjskem nakupljenih mnogo krav mlekarije za Italijo, kamor se je pred nedavnim časom začel tudi izvoz mleka.

To vse je položaj tako poostriilo, da je bila skoro ogrožena preskrba prebivalstva z mle-

kom. Zato se je začelo misliti na to, da bi bilo treba cene mleka zvišati vsaj toliko, da bi se kmetovalcem pridelovanje mleka spet izplačalo. Spričo tega dejstva so mlekarske zadruge, združene v Zvezi mlekarskih združenj, sklenile, s prvim decembrom zvišati ceno mleka povprečno za 25 par pri litru, odnosno toliko, da bo znašala cena mleka, postavljenega v prodajalno, najmanj 175 Din. To znači, da se bo v bodoče mleko na drobno prodajalo najmanj po 225 din. Tudi zaloge mlečnih izdelkov so letos tako neznatne, da se je za božič bati pomanjkanja. Verjetno je, da se bodo zvišale tudi cene mlečnih izdelkov. To bi bilo želeli, da bi bil kmet vsaj kolikor toliko poplačan za svoj trud pri živinoreji.

Slovenija v številkah

Po uradnem štetju ima Slovenija 1.144.298 prebivalcev. Od teh je 551.211 moških in 593.087 žensk. Povprečna naseljenost v Sloveniji znaša na kvadratni kilometer skoro 73 prebivalcev. Največja gostota je v laškem srezu (123 na kv. km), najmanjša pa v Gornjem gradu (33 na kv. km). S kmetijstvom, gozdarstvom in ribarstvom se peča 690.561 prebivalcev ali 60,35%. V industriji in obrti je 223.017 prebivalcev ali 19,49%. Ostalo pripada drugim poklicem. Upravno je razdeljena Slovenija na 25 srezov. Ti so: Brežice, Celje, Črnomelj, Lendava, Dravograd, Gornji grad, Kamnik, Kočevje, Kranj s srško izpostavo v Škofji Loki, Krško, Laško, Litija, Ljubljana okolica, Ljutomer, Logatec, Maribor desni breg, Maribor levi breg, Metlika, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Radovljica, Slovenjgradec, Konjice in Šmarje pri Jelšah. Štiri mestne občine imajo pravico občnega upravnega oblastva prve stopnje: Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj.

Finančna uprava je zastopana po dravski finančni direkciji v Ljubljani. Tej pripada 30 davčnih uprav. Katastrskih uprav je 11. Glavnih oddelkov finančne kontrole je 20.

Carinarnice so v Dravogradu-Meži, Gornji Radgoni, na Jesenicah, v Ljubljani, Mariboru in na Rakeku.

Sodstvo zastopa višje deželno sodišče kot apelacijsko sodišče v Ljubljani. Zraven je še višje državno tožilstvo. Zborna sodišča prve stopnje so deželno sodišče v Ljubljani in okrožna sodišča v Mariboru, Celju in Novem mestu. Tu so tudi državna tožilstva. Sreskih sodišč je 45. V Celju je še upravno sodišče.

Osnovnih šol imamo 861, in sicer 848 državnih in 13 zasebnih. Med temi so redne osnovne šole 804, za slepe ena, za manj nadarjeno deco dve, za gluhoneme ena, bano-vinsko vzgajališče eno, manjšinska šola ena, ambulantne šole štiri, šolskih stanic 24 in zasilnih šol 10. Šole obiskuje 93.155 učencev in 92.172 učenk, skupaj 185.327 otrok. Na vseh šolah je 3947 oddelkov. Učnih moči je 4133: učiteljev 1536 (37,1%), učiteljic 2597 (62,9%). Učilnic je 2692. Meščanskih šol je 44, med temi državnih 36, zasebnih 8. Vse meščanske šole imajo 165 razredov in 82 vzporednic, to je 247 oddelkov. Učencev je 4286 in učenk 3573, skupaj 7859. Če priste-

jemo še učenke iz zasebnih šol, imamo 9307 učencev na meščanskih šolah. Gimnazij je 16, med njimi štiri zasebne. Poleg tega sta še dve državni učiteljski šoli in tri zasebne.

Politični pregled

Po obisku angleškega zastopnika lorda Halifaxa v Berlinu sta zdaj

obiskala London francoski ministrski predsednik Chautemps in zunanji minister Delbos,

ki so ju povabili angleški državniki, da se med obema državama uredijo razne pereče zadeve. Časopisje piše, da je snov razgovora obojih državnikov zlasti Halifaxov obisk v Nemčiji, o katerem pravijo, da je bil samo poizvedovalnega značaja in da Anglija ni nameravala z njim začeti kakšnih posebnih pogajanj z Nemčijo. Kakor vse kaže, hoče Anglija doseči zblizanje med Berlinom—Rimom in Parizom—Londonom in utrditi evropski mir. Zato se v Angliji tudi kaže popustljivost glede nemškega kolonijskega vprašanja. Kot protiusluga za obnovu nemških kolonij pa bi morala London in Pariz zahtevati od Nemčije potrebna jamstva da bo opustila oboroževanje, se vrnila v Društvo narodov in se v vsaki važni politični akciji dogovorila z Anglijo in Francijo.

Po vesteh angleških listov

pripravlja Franco veliko ofenzivo,

ki naj bi bila odločilna. Na drugi strani pa predsednik republikanske vlade zatrjuje, da bo državljanska vojna na Španskem trajala še dve leti. Posebnih bojov na španskih bojiščih zadnje dni ni bilo. Le pri Toledu so frankovci dosegli nekaj uspehov; prekoračili so reko Tajo. Po pariških vesteh bo angleška vlada baje priporočala Francu, naj se začne pogajati z republikanci na osnovi monarhistične ureditve Španije. Angleška vlada pa je te govornice odločno zanikala. Kakor kaže, stoji Anglija še kolikor toliko na stališču nevmešavanja. Vprašanje odpoklica tujih dobrovoljcev iz Španije, ki je bil sklenjen na seji londonskega odbora za nevmešavanje, se prav za prav ne gane z mrtve točke. Z Daljnega vzhoda prihajajo vesti, da

Japonci spet napredujejo.

Prebili so drugo kitajsko obrambno črto in na

in prideta do poštenega zaključka: Nočem te nikoli zapustiti, tedaj šele držijo račun.

Mimika se spomni začetka svoje ljubezni. Bila je nekoč nekaj dni na obisku pri teti Petrinki. Pred lesjo je obstal, ko je teta baš kovala za hišo krompir, Gregorinov France in se mladeniško nasmehnil:

»Les naj bi odložil tukaj. Če matere Petrinke ni doma, mar naj vseeno odložim? ... Kdo mi bo pa potrdil vožnjo?« V njegovem smehljanju leži kljub vsej odkritosti nekaj previdnosti, ki Mimiki ugaja. »Morda je ona tetina dekla in ji je Petrinka zaradi tega kaj naročila?«

Mimika skrajša ne ve, ali naj se smeji zaradi te previdnosti, ali pa zaradi njegovega načina govorjenja. Solčavski fantje namreč niso preveč gostobesedni. Vsemu temu se nasmehne, posebno še začudenim Francetovim očem in šopu črnih las, ki se mu usipajo na ogorelo čelo.

Zasmeje se ona, zasmeje se France.

»Nisem tetina dekla,« mu pravi. »Devetakova Mimika sem z Devetakove planine nad Solčavo ... Zdi se mi pa, da te bolje poznam: Kaj nisi France, sin Gregorinovega žagarja?«

Mimika se muza njegovih zadreg in brblja dalje iz svojih spominov na šolska leta:

»Se še spominjaš učitelja Migliča? Devet sem jih štela tedaj, ti pa si moral biti že skoro štirinajst. Tedaj si bil najbolj neugnan fantič, pa tudi najmočnejši si bil ... Dolgo je že od tega.«

Gregorinov France se veselo zasmeje:

»Vse to še veš? Tudi danes sem še najmočnejši v vsej dolini. Divji pa nisem nič več! Veš, vse to mine, če mora človek tako garati.« Prav resno pravi to in še pristavi tiše:

»Za ta majhen kos kruha in nekaj grošev!« Na te nenadne resne besede je postala tudi Mimika bolj tiha in zamišljena. Iz samega sočutja vpraša:

»Kaj vam gre tako slabo doma v mlino?«

»Slabo ni beseda za to!« odgovori France, se nasloni z lakti na plot ter se zamisli. Počasi gredo njegove oči preko cvetočih gred in obstanejo kakor ujete v Mimikinih očeh.

Preden pa si je na jasnem o Francetovih besedah, kar nehote prime trdo, delavno Francetovo roko. To jo tako zmede, da odbrzi v hišo, kakor bi jo kdo poklical.

France ne ve, kako se mu je to pripetilo, ter gleda za njo, ko je že davno zaloputnila vrata za seboj. Ogleduje svojo roko, kakor bi se bil zgodil čudež. Nato se nasmehne, da zgine z njegovih lic vsa resnost. Prične žvižgati predse pesmico in jo žvižga kar naprej, ko že zmetava težka bruna.

Tako glasna je ta pesmica, da jo čuje Mimika v kuhinjo, kakor tudi grmenje padajočih brun, ki prodira do nje, da šteje zraven, čeprav pazi na kuhjo. Tedaj vstopi teta.

»Saj je trideset in še več brun! Zakaj vam bo pa toliko lesa? Fant kar menda ne misli nehati.«

Teta ji pojasni, da bo dvignila kolarnico, da bo zgoraj prostora za seno. Nato pomeša teta sama po loncih. Ta čas stopi Mimika v sobo, češ da bo pogledala, kako je z lesom! Seveda se ozira za Francetom skrita za zastorom. Tako dobro vidi, da bi mogla potem, ko je Gregorinov že odpenjal prazen voz, kar narisati trde mišice in kite od sonca ožganih rok.

Še pozno potem, ko je že zatonil večer v noč in je mesec sijal med bleščečimi zvezda-

mi, je stala pred njo ta podoba in se ni hotela umakniti, ko se je razpravljala, smuknila pod odejo in upihnila luč. Tiho hrepenenje jo je obšlo.

Proti vsemu temu pomaga samo tiha molitev, pomisli Mimika. Ko pa se spusti zgodnje jutro s planin v dolino in se leskečejo vrhovi v zlati jutnji zarji, stoji spet pred njo zagorela slika in se ji nasmiha.

Tege dne je tudi bilo, ko je povedala teta Petrinka, da je stari Gregorin dobil pred leti hudo tožbo z Devetakom in da je Gregorin začel pred tremi leti, ko mu je umrla žena, pijančevati ... Kar je ostalo še Gregorinovega mlina, to drži sam France pokoncu. Zadnji leže spat, prvi vstaja. Ko drugi zalezujejo dekleta, mora on garati in garati. Prav zaradi tega mu je tudi ona, Petrinka, naročila, naj ji preskrbi les.

»Če bi ta dobil pripravno ženo, ki bi mu prinesla nekaj denarja, bi že potegnili voz iz blata. Takšen je France,« pravi Petrinka. »Toda moj Bog, katera se bo pa obesila na tega siromaka? ... Seveda kar tako norijo za njim dekleta.«

Mimike se sicer vse to prav nič ne tiče, vendar pa občuti pri teh tetinih namigavanjih hudo neugodje, ki ji gre kakor mravljinčji po koži.

»Kaj nima nobenega dekleta?« vpraša kar tako mimogrede in jo obide neznana radost, ko ji teta odgovori:

»Kakšne takšne seveda ne!« Besedo, takšne tako zategne, da se Mimika dvakrat razveseli zaradi tega.

Pri popravku v hlevu, pri posnemanju mleka in pri umetanju masla prepeva in se smeji dekletu samo pri sebi. Teta jo začudena

šanghajskem bojišču zavzeli mesto Čangčov in trdnjavo Kjangjing ob reki Jangceju. Kitajska vojska se zdaj umika proti tretji in zadnji obrambni črti pred Nankingom, ki se razteza v velikem loku proti jugu okrog kitajskega glavnega mesta. Japonska letala so že bombardirala Sinkiang 60 km od Nankinga proti vzhodu. Vzdolž južne kitajske obale je japonsko brodogradilno podjetje bombardiralo vrsto kitajskih pristanišč.

Po japonskih vesteh

se vrše tajna pogajanja za pomoč Kitajcem

Pogajanja baje vodijo Zedinjene države in Anglija ob sodelovanju Francije. Gre predvsem za veliko posojilo, s katerim bi si Kitajska nabavila orožje in municijo. Po vesteh iz istega vira so Rusi dobavili v zadnjem času Kitajcem 120 velikih napadalnih letal. V Honkong in Haifong prihajajo vsak dan veliki prevozi vojnega materiala za Kitajsko. Rusi tudi zbirajo dobrovoljce zanje.

Iz Pariza poročajo, da je bilo

zaradi desničarske zarote doslej aretiranih le 26 oseb,

med njimi general Duseigneur, njegov tajnik grof Maillfeu, vojvoda Pozzo di Borgo. Sodijo, da je v zaroto zapletenih okrog 5000 ljudi, ki pa niso imeli med seboj dobrih zvez. Francoska javnost se je glede zarote zadnje dni že precej pomirila.

Gospodarstvo

Vrednost denarja

Na naših borzih smo dobili 29. novembra v devizah (s prišteto premijo):

1 holandski goldinar za 23.96 do 24.11 Din;
1 nemško marko za 17.37 do 17.51 Din;
1 funt šterling za 214.94 do 216.99 Din;
1 ameriški dolar za 42.77 do 43.14 Din;
100 francoskih frankov za 146.11 do 147.55 Din;

100 češkoslovaških kron za 151.64 do 152.74 din;

100 italijanskih lir za 225.95 do 229.03 din;
Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 419 din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu v Ljubljani po 8.7250 Din, nemški klirinški čeki pa po 14 din.

vprašuje, kaj jo je naenkrat prijelo.

»Sem pač vesela, teta!« odgovori Mimika. Ko nadalje pinji smetano, pa vpraša teta kar naravnost:

»Zakaj bi takšen priden fant nobene ne našel, ki bi kaj priložila, da bi se tam spet obrnilo na bolje?«

»Kar sebe vprašaj!« ji odvrne teta že skoraj malce nejevoljno. Mimika pinji nagleje:

»Ti moj ljubi Bog, prav lahko si predstavljam, da bi ga jaz sama vzljubila. Zakaj bi neki morala biti ljubezen vedno zvezana z denarjem! To vse skupaj po mojem mnenju ni važno, temveč je treba pred vsem tiste notranje ljubezni, ki napravi dom prijeten in vesel, čeprav je siromašen.« Pri teh besedah se teta vsa strese, dvigne roke, kakor da bi se nečesa branila:

»Da bi te zdaj čul oče, ta bi gledal, kakšnih neumnosti si se navzela v mestnih šolah! . . . Kako sploh more Devetakova hči kaj takega blebetati!«

Mimiki pa ni kar nič mar ta očitajoča teta beseda, temveč pinji naprej smetano, se smehlja in si tiho prepeva. Potem pa se ozre proti teti:

»Oče? Oče! O ti moj Bog ti!«

Tudi sama ne jemlje svojega rodu tako lahko, saj se zaveda vsega odpora, ki bi se ji nagrmadil, če bi kdaj resno mislila na to, da bi sledila fantu, ki bi bil le po njeni volji, kaj žele, če bi bil to siromak, kakor je France.

Tako daleč še pač tudi ni. Kljub vsemu temu pa občuti vedno bolj, čim bolj se opazuje, da noče zbledeti njegova slika v njej ne podnevi ne ponoči . . .

Vse to se spet pokaže v živih barvah v nje-

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem sejmu so se trgovali za kg žive teže: debeli voli po 4.50 do 5.50, poldebili voli po 3.75 do 5, plemenski voli po 3.40 do 4.75, biki za klanje po 3.50 do 5, klavne krave debele po 4 do 4.75, plemenske krave po 3.25 do 4, krave za klobasarje po 2.25 do 3.60, molzne krave po 3.25 do 4, breje krave po 3.50 do 3.60, mlada živina po 4 do 5.50, teleta po 5 do 6.75 din.

BUČNICE. V svrhu zagotovljenja domače industrije olja s potrebnimi sirovinami kupuje Prizad bučnice in plača za čisto in suho blago 239 din za 100 kg.

Sejmi

4. decembra: Mežica, Kamna gorica, Kropa (samo za blago), Šmarje pri Jelšah, Strigova.
5. decembra: Videm - Dobropolje, Trbovlje, Lož;
6. decembra: Sevnica, Dobrna, Kranj, Murska Sobota, Ormož, Žužemberk, Vuzenica, Sv. Nikolaj v Polju;
7. decembra: Metlika;
8. « : Slivnica;
9. « : Dobova, Mokronog;
10. « : Sv. Jurij ob južni železnici, Kamnik.

D O P I S I

BABINCI (Smrtna kosa). Pred dnevi je preminil ugledni kmetovalec Jožef Berden. Zadela ga je srčna kap v 60. letu starosti. Pokojnik je bil doma iz Strehovcev v Prekmurju in je dolgo let živel v Ameriki, nadalje časa v Clevelandu. Po vojni se je vrnil v novo domovino ter si je tu s svojimi prihranki kupil lepo posestvo, nekdanji Obrezov gradič v Babincih. Bil je v vseh strokah napreden kmetovalec, posebno pa se je bavil z živinorejo. Sosedji so imeli v njem vedno prijaznega in postrežljivega svetovalca. Z njim je legel v grob vseskozi naroden in napreden človek, ki se je iz malega dokopal do lepega položaja. Pokojni zapuščal uvaženo vdovo, dva sina in hčer. — Bodi mu lahka domača zemlja, hudo prizadeti rodbini naše sožalje!

VELIKA NEDELJA. Nedavno smo spremlili k večnemu počitku zaslužnega moža g.

nem srcu, ko hodi sama v tej plohi po samotni cesti.

V.

Ko gre tako kos poti naprej, se ji obnavljajo spomini. Spomni se, kako je bila vesela, ko ji je teta Petrinka dejala, naj gre k Gregorinovi plačati let. — Takrat, ko je France les zmetal, se ni nič poslovil.

Ko stoji France tako čez nekaj dni nato na žagi in uravnava platanico na žagarski voz, pogleda skozi lino, kako kaj kaže vreme, si pomane oči, ko vidi, da se bliža od Luč gori nekaj v svetli obleki. Predaleč je še postava, da bi jo mogel na oči razločiti, ali je Devetakova Mimika ali ne.

Lahka svetla obleka, ki jo veter ovija okoli gibke in vitke postave, krene s ceste na gozdni kolovoz, pa si misli France: Tako hodi le, kdor se ne spozna dobro v kraju. Vsak domačin namreč ve, da drži ta kolovoz nad mlinom ob Lučnici, kjer so pomladne povodnji odnesle brv čez potok, nove pa še ni. Ker pa zdaj še ni v Lučah nikakih tujcev, potem mora pač pripadati ta obleka le Petrinkinemu obisku. Ta misel ga tako prevzame, da še komaj najde toliko časa, da ustavi žago. Potem pa hiti ves prašen od žaganja, kakor bi bil prišel iz mlina, preskoči nekaj kamnov v strugi in že je na oni strani. Roke nastavi k ustom in zakliče: »Hohoj!«

»Hohoj!« mu je odgovoril dekliški glas. Oba gresta za smermi glasov; ko pa stojita drug pred drugim, ne zmore nobeden besede. Toliko časa se molče gledata, dokler ne planeta oba v smeh. To pove več ko vse besede: Kakšno veselje, da si spet tukaj!

Matija Kocipra. Kako priljubljen je bil pokojnik, je pokazal obilen obisk na njegovi zadnji poti. Mnogi pokojnikovi prijatelji in znanci so se zaradi prevelike oddaljenosti od Kociprovega doma v Stanovnem do veliko-nedeljske cerkve pripeljali z jutrnim vlakom do Velike Nedelje ter so imeli do pogreba poldruge uro časa. Dopisnik »Slov. Gospodarja« je označil to čakanje dospelih ljudi za politični sestanek, ker so ljudje obiskali g. Hrziča, da ne bi čakali na cesti. V svoji bujni domišljiji je dopisnik »Slov. Gospodarja« hotel oblatiti s priobčenim dopisom Hrzičevu družino, češ da naj se spokori in pusti JNS, ker je še čas. Mi pa vemo, da bo Hrzičeva družina ostala na svojih potih in se ne bo dala voditi od dopisnika Slov. gospodarja. »V bodoče naj dopisnik »Slov. Gospodarja« ne izigrava pogrebov zaslužnih naprednih mož in se naj rajši briga za svoje gospodarstvo.

SV. ANA V SLOVENSkih GORICAH (Smrtna kosa). V Bačkovi pri Sv. Ani v Slovenskih goricah je umrl dolgoletni naročnik tednika »Domovina« g. Janez Peserl, posestnik, v 74. letu svoje starosti. Bil je več let občinski odbornik in svetovalac v sedanji veliki občini Sv. Ani v Slovenskih goricah. Pokojni je bil vedno v naprednih vrstah. Svojim naslednikom je zapustil lepo urejeno posestvo, ki si ga je kupil s težko prisluženimi prihranki, kajti bil je 22 let rudar v Nemčiji. Zapuščal uvaženo ženo, sina Martina in hčerko Alojzijo, ki jim izrekamo iskreno sožalje! Moža, ki je bil vse življenje zelo delaven, bomo ohranili v lepem spominu!

Domače novosti

* Prvi december, naš najpomembnejši državni praznik, ki nas vsako leto spominja dneva v l. 1918., ko je bilo izvršeno zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotno kraljevino Jugoslavijo, se je tudi letos praznoval zelo zvečano. Zlasti sokolstvo je imelo lepe prireditve. Posebno veličastne so bile proslave v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in drugih večjih mestih.

* Legija koroških borcev namerava s sodelovanjem Zveze Maistrovih borcev, Udruženja ratnih dobrovoljaca boraca za oslobodjenje sjevnih krajev kraljevine Jugoslavije v Zagrebu in nekaterih odličnih osobno-

France prime Mimiko prav boječe za roko: »Veš, toliko korenin in skal je tule po gozdu, da te moram malo držati!«

»Meniš, da sem iz stekla,« mu odvrne smeje se ona. Morala bi spustiti njegovo roko, toda čudna reč: pusti mu svojo roko, on pa jo dvigne nalahno tako visoko, da doseže njegovo srčno stran, ter jo pritisne na srce.

Dekletu je seveda to malce nerodno, pa išče izhoda. Nalahno si oprostí roko, pa seže za precej izrezano obleko, tam kjer se vitki vrat izgublja v srajco ter je koža ožgana, da se vidi rjav trikotnik. Pod to zagorelo mejo pa se zablesti nežna belina rožastih grudi, ko sega z roko v nedrije.

Sklone se ter išče z roko: »Denar imam zate. Ga že imam!« Naglo potegne nekaj v papir zavitega in pomoli Francetu: »Pa še preštej, če je prav!« France vzame denar, pa ga skoraj brezbrizno vtakne v žep. Kar ne utegne šteti, ker ne more odtrgati oči od Mimike.

Nemara občuti tudi Mimika nekaj podobnega. Na mah se zresni, utihne in umakne roko za svoj hrbet, ko jo hoče France vnovič prijeti:

»Tukaj je pot že lepšal!«

Tako gresta nekaj časa. Gozd molči, le hrošči brčičijo med drevjem in šumastijo po listju. Zdaj pa zdaj se čuje od daleč slaboten glas ptice, ki dremlje v opoldanski pripeki. Prav pred nosami švigne s prisojnega kamna martinček. Tako tiho je vse, da čujeta svoje globoko dihanje, čeprav po nji strma. Ustavita se na koncu poti, kjer jo Lučnica ostro odreže.

(Dalje prihodnjič)

sti ob 20letnici zasedbe Celovca in Gospe Svete izdati s slikami opremljeno spominsko knjigo o bojih na severni meji od Podkloštra do madžarske meje. Da ne bi bila snov nezadostno obdelana, je potrebno zbrati čim več podatkov, doživljajev in spominov na to razgibanjo doba naše zgodovine. Zato vabimo vse, ki so se borili ali kakorkoli delovali za Koroško, Štajersko, Prekmurje in Medmurje, da opišejo svoje delo, boje in doživljaje. Prav tako kakor daljši so dobrodošli tudi krajši sestavki. Zrtvujte v ta namen le nekaj zimskih večerov. Ni vse malenkost, kar morda smatramo za malenkost! Ali ni ohranitev spomina na ta prizadevanja bodočim rodovom naša narodna dolžnost? Ali naj zanamci brez potrebe motre tudi to dobo skozi motne naočnike našega nasprotnika? Ker bo zahtevalo urejevanje mnogo časa, prosimo, da se tega prepotrebnege dela lotite čimprej! Natančnejša pojasnila daje glavni odbor Legije koroških borcev v Ljubljani. Pred škofijo 18. kamor izvolite poslati tudi svoj prispevek.

* **Smrt uglednega hrvatskega poslanca.** Zagrebški narodni poslanec dr. Ivan Juriša, eden najznačajnejših hrvatskih borcev za narodno in državno edinstvo, je 21. novembra nenadno umrl v Zagrebu. Z njim je izgubil Zagreb in hrvatski del našega naroda enega izmed svojih najboljših sinov. Že kot dijak se je pokojnik navduševal za jugoslovenske nacionalne ideale, katerim je ostal zvest do svoje prene smrti. Kot visokošolec je imel vidno vlogo v jugoslovensko usmerjenem gibanju. Hrvatska visokošolska mladina je leta 1908. vodila zlasti hudo borbo proti madžaronstvu, ki se je v tistih časih bohotno šopirilo na Hrvatskem. Svoje pravne študije je dovršil v Pragi, ki je napravila iz njega ne samo značajnega in neomajnega jugoslovenskega nacionalista, marveč tudi prepričanega in navdušenega Slovana. Leta 1917. je bil izvoljen v zagrebški občinski svet, ki mu je nato skoro neprestano pripadal do svoje smrti. Leta 1935 je bil izvoljen za narodnega poslanca. V narodni skupščini je bil član kluba JNS, v Zagrebu pa predsednik strankine organizacije. Bodi odličnemu somišljeniku ohranjen svetel spomin!

* **Holandski Slovenci v radia.** Dne 5. decembra bodo nastopili naši rojaki v Holandiji pred mikrofonom holandske radijske postaje Hilversum I. od 14. do 14.40 (srednjeevropski čas), po amsterdamskem času pa

od 13.20 do 14. Ta program bo prenašala tudi radijska postaja Ljubljana.

Tožba župnika Klinca zaradi javorškega umora. Pred tiskovnim senatom v Ljubljani je bila te dni razprava proti odgovornemu uredniku »Jutra« na tožbo javorškega župnika Jerneja Klinca. Urednik je bil obtožen po tiskovnem zakonu zaradi članka, ki ga je »Jutro« priobčilo 27. aprila o umoru kuharice javorškega župnika Jožefa Martincičeve. Po prečitaniu obširne obtožnice je branilec dr. Krivic na kratko pojasnil zagovor. Izpodbijal je trditve obtožbe, da je »Jutro« kar tako iz praznega zbudilo sum, da je morilec Martincičeve šas župnik Klinec. »Jutro« je v svojem članku 27. aprila objavilo poročilo svojega poročevalca in je v večini navajalo bolj stvarno domnevo o poteku zločina, kakor jo je naslikal in o njej govoril in pisal sam župnik Klinec. Vsi podatki preiskave, katere je »Jutro« priobčilo, se ne tičejo župnika. V časopisju je dovoljena razprava o tem, katera domneva je verjetnejša, ali župnikova ali poročevalčeva, ki jo je zgradil na podatkih, ki jih je ugotovila preiskava ali sam na kraju umora. Ako bi bilo res, je izjavil branilec dr. Krivic, da je »Jutro« zbudilo sum o župniku Klincu kot morilcu, bi se morala preiskava proti župniku izvršiti, kar se pa ni zgodilo. Sum, da je župnik sam morilec, je obstojal, še preden je o umoru Martincičeve »Jutro« kaj pisalo. Orožniški komandir iz Sp. Hrušice Roman Maligoj je izjavil kot prič, da je slišal namigavanja in sumničenja v tem smislu, da je župnik Klinec morilec, že takoj v začetku preiskave, torej preden je imelo »Jutro« poročilo o javorškem umoru. Po svoji dolžnosti je o tem namigavanju in sumničenju na osebo župnika Klinca tudi službeno poročal svojim nadrejenim oblastvom. Župnik sam je komandirju omenil, da je bil storilec najbrž neki človek v pumparičah, ni pa osumil nikogar izmed domačinov. Pozneje so na podlagi tega suma aretirali Razbergerja, kakor je znano, in proti kateremu so preiskavo ustavili, ker ni bilo dokazov za obtožbo. Zaslišane so bile še razne priče. Odgovorni urednik Davorin Ravljen je bil obsojen na 3000 din denarne globe, 5000 din odškodnine in na povračilo sodnih stroškov.

Vesti iz slovenske Koroške. V Bičkovju sta praznovala te dni posestnik Filip in Marija Martič 40 letnico obstoja svoje trgovine. Zakonca sta dobra gospodarja in vzorna narodnjaka. Ob dvojnem jubileju sta bila de-

ležna mnogih čestitk. — Iz Sel je višje finančno oblastvo premesnilo vse dosedanje carinike in nastavilo druge. Od novih carinikov niti eden ne zna slovenščine. — Iz Podjune objavlja zadnji »Koroški Slovenec« naslednji dopis, ki je značilen za koroške prosvetne razmere: Slučajno sem prisluškoval zanimivemu razgovoru otrok na poti v šolo. Deklica vpraša svojo tovarišico, ali se še spominja, kaj so včeraj g. nadučitelj naročili. Vprašana odgovori, da se ne spominja, nato pa ji prva razloži, da po nadučiteljevem naročilu v šoli ne sme spregovoriti slovenske besede, če poče biti kaznovana. Radoveden pristopim in vprašam, ali je res v šoli prepovedano govoriti slovenski. »O da, zmerom smo govorili slovenski in še peli smo večkrat, toda včeraj so nam nadučitelj prepovedali vsako slovensko besedo,« je bil odgovor. Torej je v naših »dvojezičnih« šolah prepovedan pogovor v maternem jeziku celo v prostem času. Kako potem učitelj učil o ljubezni do domovine, če pa malim jemlje najdragocenejšo, kar imajo: ljubezen do roditeljev in njihovega jezika.

* **Smrt na železniški progi.** Na železniški progi Pragersko—Medvece, ki služi za dovoz in odvoz dveh tvornicam, je po nesrečnem naključju prišel 26letni delavec Leopold Vrečko iz Medvec pod železniški vagon in je za poškodbami umrl na licu mesta.

2 TRI KAPLJE KRVI...

»Ne, vsi oklici so bili zama. Nihče ni videl mojega brata, ko je zapustil prijateljevo hišo... Odtlej dalje je ostalo vse v temi.«

»Kaj pa, če je morda izginil že v hiši?«

»Ne,« je odločno odkimal dr. Thore. »Dune je mojemu bratu izročil ključ hišnih vrat, ki je potem seveda tudi izginil.«

»Kako?« je Jim hitro vprašal. »Ali je bil mar Dune sam v hiši?«

»Samec je, gospod Lawrence,« je poyedal odvtnik. »Čez dan skrbi za njegovo stanovanje postrežnica.«

»Torej je zdravnika poklical sam?«

»Da, ker je bil čisto sam, in ni imel nikogar, ki bi mu bil pomagal.«

»Jutri pojedemo s prvim vlakom,« je dejal tedaj iznenada Jim. »V Parizu bomo najeli posebno letalo in se z njim odpeljali v London. Midva ne utegnava izgubljati časa, vam je pa najbrž tudi ljubše, da se zadeva čimprej razplete, če se sploh še da razplesti.«

V tem trenutku je zaslišal trkanje na vratih. Doktor Thore jih je sam odprl.

Zunaj je stala hotelska uslužbenka, ki je prinesla brzovjavko za doktorja Thoreja.

»Violeta, moja svakinja, se je spet oglašila,« je dejal Thore, ko je prebral sporočilo.

»Ali se je kaj novega zgodilo?« sem vzkliknil.

»Ne, žal ne,« je odvrnil Thore. »Ko sem zjutraj zvedel, kdo sta prav za prav vidva, sem brzovjavno vprašal Violeto, ali ji je prav,

da vaju prosim za pomoč. Tu je zdaj odgovor. Violeta je všeč. Kar sama preberita!«

Po teh besedah nama je izročil brzovjavko. V njej je bilo tole:

»Z vsem, kar storiš za Johna, sem zadovoljna. Hvala ti, da si tako dober. Žal bo najbrž tudi to zaman. Sporoči, prosim, najanko, kdaj pridete. Prosim, bom Dunea, da nam bo stal ob strani.

Violeta.«

»Morda je bilo napačno, da ste brzovjavili v London,« je zamisljeno dejal Jim. »Sovražnikov vašega brata ne poznamo. Ni nam znano, ali je padel kot žrtev slučajnega napada, ali pa je bila njegova smrt v naprej pripravljena in preracunana. Okvara na avtomobilu bi dala slutiti, da bo držalo drugo. Morda je vašega brata hotel kdo namenoma poklicati pomoči iz hiše. Utegne biti, da ga je Dune s svojim ključem prehitel. Kaj če so nasprotniki videli, da je vaš brat zapustil hišo, in so zaradi tega svoj načrt izpremenili? Vse te možnosti je treba vsakako upoštevati, dragi gospod Thore. Tisti, ki mu je bilo kaj do tega, da je vaš brat izginil, zato ne sme izvedeti, da sva se vmesala moj prijatelj in jaz.«

»Violeta bo molčala in za Duneja jamčim jaz, ker ga dobro poznam. Razen tega pridemo pa že pojutrisliem v London. Saj ste bili tako dobri, da mi niste odrekli, ko sem vas prosil za pomoč. Naj da nebo, da

se vam bo posrečilo razvozlati uganko, ki je doslej še nihče ni mogel rešiti!«

Tisti večer sva ostala še dolgo skupaj s Thorejem, ki je kazal, da nama neomajno zaupa in je ves čas trdil nekaj nenavadnega in skoraj neverjetnega. Ni se mogel namreč otrestiti slutnje, da je njegov brat še živ, čeprav je videz obetal drugače.

»Kaj?« je vzkliknil Jim. »Ali mislite, da so ga samo ugrabili?«

»Da.«

»In čemu?«

»Najbrž zaradi denarja.«

»Ali ga ima toliko?«

»Toliko, da bi se jim takšen roj najbrž izplačal,« je vneto dejal Thore.

»Hm, seveda je tudi to zelo verjetno,« je dejal Jim kakor bi bil govoril sam zase. Upajmo, da vas slutnje ne varajo, da bo res tako.«

DRUGO POGLAVJE

»Dune izgine«

Violeta Thorejeva nas je sprejela zelo prijazno in nas je takoj prosila, naj gremo v delovno sobo njenega izginulega moža.

Utegnila je imeti največ trideset let. Bila je čudno vitka, tako da je bil njen blede ozki obraz v najlepšem skladu z vso njeno vnarnostjo. Zlasti lepe so bile njene temne oči. Glavo so ji obkrožali svetli lasje, ki so se valovili kakor zlata pena.

Ko sem jo videl, se mi ni zdelo prav nič čudno, da se je tudi Tomaž Thore vnel za to žansko, vendar pa se mi je zdelo, da mora biti po svojem značaju precej lahkomišeln in da ne jemlje življenja preveč resno. Za-

* Za zimske večere si želite zanimivo in zabavno knjigo. Napišite dopisnico; Naročim knjigo »Zgodbe brez groze«. In na dopisnico naslov: Založba »Cesta«, Ljubljana, Knaf-ljeva 5. — Knjiga »Zgodbe brez groze« vsebuje 14 izredno zanimivih in tudi šegavih povestic, ki jih je napisal D. Ravljen. Čeprav ima knjiga 128 strani, stane okusno opremljena komaj 10 Din, lepo vezana pa 15 Din s poštnino vred. Zbirka »Zgodbe brez groze« je najcenejša slovenska knjiga. Da je tudi ena najzanimivejših, se boste prepričali takoj na prvih straneh. Priporočamo! Še prav posebno pa ne sme ta knjiga manjkati v nobeni dobri javni knjižnici.

* Ugotovljena neznana mladenka. V ljubljanski umobolnici je bilo ugotovljeno, da je neznanka, ki so jo nedavno prenesli na Vidmu iz večernega vlaka nezavestno in jo je oživil zdravnik dr. Bogataj na Vidmu, kuharica Neža Potekel, doma iz Griž pri Zalcu. Nesrečnica je bila pobegnila iz ljubljanske umobolnice.

* Lepa knjiga po znižani ceni. Najlepši dar za Miklavža in božič med odraslimi je lepa knjiga. Vossov roman »Dva človeka« je zlasti primeren za dar. Ta roman je med najbolj brani knjigami v Evropi. Da se vsakomur omogoči nabava te knjige, je založba sklenila v času do božiča oddajati roman »Dva človeka« po znižani ceni za vse naročnike »Domovine«. Lepo vezana knjiga stane zdaj le 25 Din (namesto 34 Din), mehko vezana pa le 15 Din (namesto 24 Din). Izrabite to priložnost in pišite na uredništvo »Domovine« po položnico. Ko prejme založba denar, takoj odpošlje knjigo.

* Velik požar pri Sv. Duhu. Nedavno zvečer je nastal velik ogenj v gospodarskem posloju posestnika Franceta Porente pri Sv. Duhu blizu Škofje Loke. Goreti je začelo na dveh mestih hkratu, kar zbuja sum, da je zanetila zlobna roka. Silni ogenj je bil viden po vsem Sorškem polju. Gasilci, ki so prihitali z vseh strani, so mogli požar le omejevati.

* Kuhinjski poizkusi so zelo dragi, zato se rajši ravnajte po preizkušenih navodilih. Pri kuhanju kave je važno, da dodaste dobro mero pravega Francka, rajši malo več kakor pa premalo, pa vam bo kava zmeraj okusna in tečna.

* Požar. Nedavno zvečer je začela goreti moderna Acmanova sušilnica pri Družmirju. Gasilci so bili takoj pri gorišču in skušali so

omejiti požar. K sreči je stala sušilnica osamljena na polju in oddaljena od drugih zgradb. Kako je ogenj nastal, še ni ugotovljeno.

* Neznana obupanka je strohnela v gozdu. V gozdu Njivericah so pred dnevi našli truplo neznanne ženske. Orožniki z Brega pri Ptujju so ugotovili, da je pokojnica imela na sebi dolg ženski plašč zelene barve z velikimi lesenimi gumbi, nadalje modro krilo in črno svileni srajco. Čevlji so bili iz črnega usnja z visokimi petami. Poleg pokojnice sta ležala dežnik in torba iz rogoznate slame. V torbi pa so bili dva rožna venca in igralne karte. Poleg trupla so dobili tudi precejšnjo steklenico, v kateri je še bilo nekaj lizola. Steklenica je bila menda kupljena v neki lekarni v Ptujju. Desnica je ležala na trebuhu, kar je znak, da je pokojna obupanka trpela po zaužitju lizola hude bolečine. Niso pa našli pri pokojnici nobenega dinarja. Ali je kdo mrtvo žensko že našel in ji denar odvzel? Orožniki so obhodili že razne bližnje vasi, pa vendar doslej še niso mogli dognati, kdo je neznana pokojnica in kakšna je bila njena usoda.

* Nenavadna nesreča z žganjem. V Pirovcu blizu Šibenika je kmet Jere Mejič kuhal žganje, ko ga je naenkrat objel plamen iz kotla, da je pričel goreti ko živa bakla. Kmetje okoli njega mu niso mogli pomagati, zato so mu vpili: »V morje v morje!« Kmet Mejič je stekel do morja ter skočil vanj na glavo. To ga je rešilo, ker je gorela samo obleka. Na obali so se zbrali vsi vaščani ter se veselili, da se je Mejič rešil smrti.

* Smrtna nesreča pod vlakom. V noči na nedeljo je tovorni vlak povozil v Ziljski ulici v Ljubljani do smrti 40-letno postrežnico Marijo Schwentnerjevo, stanujočo v Mestnem logu. Schwentnerjevo je spremljal skozi Tivoli neki brezposelni pleskarski pomočnik iz Rožne doline. Moški se je utegnil še pravočasno umakniti tovornemu vlakom, med tem ko je ženska padla pod vlak. Policija je spremljevalca ponesrečenke pridržala v zaporu, da pojasni nekatere podrobnosti nesreče.

* Z zlato kroglo se je ustrelil. V Sarajevu je izvršil samomor nekdanji najbogatejši tamkajšnji mož, daleč naokrog znani Mohamed Sahinganič, ki pa je prišel v zadnjem času ob vse premoženje. V največji siromasčini si je pogнал v srce iz svojega samokresa zlato kroglo, ki mu je ostala še kot spomin na nekdanje zlate čase.

radi svoje lepote je zmerom privabljala moške in se je tega že tako navadila, da se ji to tudi v zakonu najbrž ni zdelo prehud greh.

»Duneja sem obvestila,« nam je rekla nekotik hlastno, ko smo sedli v sobo njenega moža v naslanjače. »Čudno je, da se doslej še ni oglasil. Tomaž, bodi ti tako dober in ga še enkrat pokliči po telefonu. Morda je kaj zadržan, ali pa misli, da se ne mudi, oziroma, da še niste prišli.«

Dr. Thore je takoj vstal, da bi ji izpolnil željo. Telefoniral je iz sosedne sobe.

Čez nekaj časa se je vrnil nazaj k nam in dejal, da mora biti Dune najbrž že na poti, ker se ne oglasi v telefonu. Večkrat je poklical, pa zmerom brez uspeha. Njegovo stanovanje mora biti vsekako prazno.

Zato smo morali torej počakati, da se Dune sam oglasi. Časa smo imeli dovolj. Jim je med tem zastavil Violeti Thorejevi nekaj vprašanj o vsem, kar se je moralo v zadnjem času zgoditi, med drugim pa tudi to, ali je koga obvestila o našem prihodu.

»Kar mi je mož izgubil,« je odvrnila počasi in premišljeno, »živim zelo sama zase in ne sklepam nikakšnih prijateljstev več. Čemu tudi? V družbe ne hodim in tudi v hiši ne sprejemam nikogar. Samo Lewis Dune prihaja časih na obisk. On je bil tudi edini človek, s katerim sem se bila nekajkrat sestala, kar je moj svak odpotoval odtod v Slovenijo. Toda, če bi le vedela, zakaj Duneja tako dolgo ni? Kod le hodi? Zdaj bi moral biti že davno tu.«

Jim je mirno prešel to vprašanje gospe Thorejeve in je kakor mimogrede vprašal, ali kaj ve, kako se je takrat pokvaril avto-

mobil njenega moža. Morda ve celo, kako dolgo ga je bilo treba popravljati.

Gospa je nemirno pogledala Jima s svojimi velikimi, temnimi očmi in mu potem povedala:

»Sploh ni bilo potrebno nikakšno popravilo, gospod Lawrence. Dune je tudi avtomobilist. Drugi dan si je avtomobil, ki naj bi bil pokvarjen, dobro ogledal, toda na njem ni opazil nikakšne napake. Najbrž vžigalo sploh ni bilo pokvarjeno. Avtomobili imajo časih svoje muhe, ki iznenada pridejo in prav tako iznenada tudi izginejo same od sebe.«

Razen tega pa je bil moj mož zelo boječ. Nikoli ni sedel v svoj avto, če je opazil, da je le najmanjša stvar v neredu. To mu je ostalo od neke avtomobilske nezgode, ki pa je potekla zanj k sreči brez škode. Toda, kje le hodi Dune?»

Da, kje je hodil Dune? Najmanj ura je minila, kar je že moral zapustiti svoj dom, če bi bil hotel priti točno do nas. Ali pa se je med potjo kje ustavil? Morda se je moral? je rekel pri tej priložnosti doktor Thore. »Ali pa bi se bil vsaj s poti javil, če bi bil kaj zadržan.«

Po teh besedah je še enkrat vstal, da bi po telefonu povprašal, ali se ni Dune med tem morda vrnil domov, toda njegov klic je imel prav tako malo uspeha kakor prej.

Natanko ob osmih zvečer bi se bili morali sestati z Violeto Thorejevo in z Lewisom Dunejem, zdaj pa je pravkar odbila še poldeseta ure. Ta njegov izostanek brez vsakega umljivega vzroka se nam je res zdel vsem zelo nenavaden.

Na Jimovem obrazu sem kmalu opazil ra-

* Samomorilni poizkus. Nedavno se je z dravskega mostu v Vuhredu vrgla v vodo Dornikova dekla iz Ribnice na Pohorju. Voda jo je k sreči zanesla k bregu, kjer je vsa mokra stopila na obrežje. Sedla je na kameenje in začela glasno jokati, dokler niso prišli dobri ljudje in jo spravili k g. Neuwirthu v Vuhredu, kjer se je posušila, ogrela in tudi potolažila. Kot vzrok svojega dejanja je navedla nesrečno ljubezen. Kamnoseški delavec, s katerim je noseča, je noče vzeti v zakon. Bil je to letos že četrti skok z vuhreškega mostu v Dravo in vsi štirje obupanci so bili iz Ribnice na Pohorju. Tri je Drava odnesla in so utonili, četrta pa je imela srečo, da jo je valovje zaneslo na breg.

* Celjanka se je zastupila v Sarajevu. V Sarajevu se je zastupila z veronalom pomočnica v ambulanti zdravnika dr. Josipa Saloma Fanika Kelnerjeva, stara 30 let, doma iz Celja. Zdravnik je odredil, da so jo prepeljali v bolnišnico. Med prevozom pa se je njeno stanje tako poslabšalo, da je umrla. Kaj je pognalo Kelnerjevo v obup ni znano.

* Po nesreči se je obstrelil v glavo. Usdna nesreča z orožjem se je pripetila v Jaremini. 26-letni posestnik Dominik Jamernik je opazil na njivi pred svojo hišo v somraku troje jerebic. Hitro je skočil v hišo, kjer je v kotu slonela nabita puška. Zgrabil je za cev in potegnil puško za seboj. Pri tej naglici pa se je puška sprožila in strel je zadel Jamernika v glavo. Iz neposredne bližine izstreljene šibre so ga hudo poškodovale. Jamernika so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

* Pred desetimi leti izvršen umor. V Murentincih na Dravskem polju je letos meseca maja, kakor smo že takrat poročali, lastni sin Franc Žnidarič, posestnik, s sekuro ubil očeta 64-letnega Jožefa in mater 60-letno Marijo. Orožniki so morilca kmalu aretirali in izročili v zapore sodišča v Ptujju, ki ga je odvedlo v mariborsko okrožno sodišče. Te dni so aretirali tudi morilčev ženo in jo odvedli v Maribor. V Murentincih in vseh bližnjih vaseh se zdaj špiro vesti, da bodo morilcu Francu Žnidariču dokazali še en umor, ki je bil izvršen leta 1927. na cesti v Gajevcih, a je ostal vseh deset let nepojasnjen. Tedaj je bil namreč umorjen morilčev stric Ivan Žnidarič. Vse kaže, da je tudi v tem primeru morilec Franc Žnidarič, ki je Ivanu kot varuhu njegovega nezakonskega otroka zagrozil, da mu bo že pokazal.

hel nemir. Zato sem mu predlagal, da bi se vsi peljali k Duneju in pogledali, kaj je z njim.

»Da, peljimo se!« je tedaj razburjena vzkliknila Violeta. »Saj me vzamete s seboj, gospodje? Sama nikakor ne morem ostati tu. Ne vem, kako je to, da sem iznenada postala čudovito vznemirjena.«

»Violeta, kaj je? Kako je to mogoče?« je preplašeno vzkliknil doktor Thore.

»Ne vem,« je dejala nekoliko negotovo. »Prosim, potrpite toliko, da se hitro preobčnem za pot.«

Po teh besedah je z vidno naglico zrpustila sobo, v kateri smo se bili nahajali in nas pustila same.

»Ali se tudi vi kaj bojite za Duneja?« je tedaj vprašal doktor Jima.

»Z vsem je pač treba računati,« je odvrnil Lawrence. »Vsekako je to, da ga ni, čeprav je bil obveščen, nekam čudno. Jaž sem vam že pred odhodom v London rekel gospod doktor, da ni dobro, če koga obvestite o našem prihodu. Žal se vaša pogrška zdaj ne da več popraviti, toda ker sem že tu, mi pač ne ostane nič drugega, kakor da začnem iskati še Duneja.«

Gospa Violeta se je vrnila nenavadno hitro iz svoje sobe.

Oblekla se je v temen plašč, na glavo pa si je dala prikupen klobuček, ki je njeno mikavnost še povečal.

Takoj, nato smo vstali, da se odpravimo na Albertovo cesto, kjer je Dune stanoval. Peljali smo se v avtomobilu, ki je imel tisti usodni dan napako pri vžiganju.

Jim je šofiral, jaz pa sem sedel zraven

* **Sebe in mater je hudo obstrelil.** Ko je pregledoval svojo lovsko puško 25 letni posestnikov sin Alojz Vaupotič v Hrastju-Moti, je ravnal tako neprevidno, da se mu je spročila. Dobil je občutne poškodbe po prsni in rokah. Razen tega je bila obstreljena njegova mati Marija. Sin je bil prepeljan v bolnišnico v Murski Soboti, mati pa se zdravi doma.

* **Mrtvec v mlaki.** V petek zjutraj so našli vaščani v občestni mlaki v Malem trnu mrtvega posestnika Martina Bizjaka iz Gornje lepe vasi. Ni še znano, ali gre za nesrečo ali zločin.

* **Uboj v Žitnicah.** Mali kazenski senat je obsodil 34-letnega posestnika Ignacija Šumandla na tri leta strogega zavora ter na izgubo častnih pravic na dobo dveh let, ker je 9. februarja letos v Žitnici s kolom tako poškodoval Avgušтина Šauperla, da je ta umrl. Šumandl je pri razpravi vsako krivdo zaničal.

* **Trije nevarni pajdaši pod ključem.** Orožniki so prijeli delavca Pukšiča Antona iz Svačinca pri Varaždinu, Goloba Antona z Gornjega Kocijana in Kralja Martina s Spodnjega Kamenščaka, ki so na več mestih vlomili in odnesli zlasti mnogo žganja. Med vsemi tremi je zlasti Pukšič nevaren vlomilec.

* **Moralna pokvarjenost.** Novomeško sodišče je te dni razpravljalo o nemoralni zadevi, v katero so bili zapleteni štirje moški, in sicer brezposelni France Zavodnik, neki 73-letni preužitkar, neki železničar in neki monter, ki so bili obtoženi, da so v Višnji gori pohujševali in zapeljevali štiri mladoletne deklice v starosti 9, 12, 13 in 15 let. Deklice so čisto izpridili. Ta zadeva je prišla na dan pred tremi meseci in je prebivalstvo zelo razburila. Ker pa je zdravnik ugotovil, da so deklice nedotaknjene, so bili obtoženi le zaradi pohujševanja mladoletnih. Razprava je odkrila žalostno sliko moralne pokvarjenosti in razuzdanosti. Tako je 15-letna Slavka opisovala svoja razmerja in si sproti izmišljala razne reči ali pa preklicovala prejšnje izpovedi, da sodišče sploh ni moglo verjeti njenim izpovedbam. Zaradi tega so bili trije obtoženci oproščeni vsake krivde, pač pa je bil Ivan Zavodnik, ki so ga večkrat videli z deklicami in ki je tudi sam priznal svoja dejanja, obsojen na leto dni strogega zavora.

* **Ker je pospešil sosedovo smrt.** 38-letni viničar Anton Kovačič iz Mursčaka je bil pred mariborskim malim kazenskim senatom

obsojen na šest mesecev strogega zavora, ker je treščil svojega soseda Alojzija Videnška, ki mu je zabranil prehod preko vinograde, na tla in mu polomil nekaj reber. Ker je bil Alojzij Videnšek bolehen in slaboten, je naslednjega dne umrl za poškodbami.

* **Tatvine v bolnišnici in na sejmu.** Pred malim senatom v Celju se je zagovarjala zaradi tatvin 49 letna Marija Friševa, delavka iz Lukovca pri Boštanju. Friševa je ciganskega rodu iz Češkoslovaške in živi pri 70 letnem Josipu Rožunu, s katerim ima pet nezakonskih otrok. Friševa je pred meseci, ko se je štirikrat zdravila v javni bolnišnici v Krškem, ukradla v bolnišnici perilo, posodo in jedilni orodje. Dalje je na sejmu v Sevnici izmaknila Francu Šucu s stojnice novo žensko kopalno obleko, krojaču Janku Roglu s stojnice dvojce novih hlač, Ivanu Bartolu pa lesen putih za vino in pleteno košarico. Obstoji sum, da se je Friševa stalno bavila s sejmskimi tatvinami, ker je še šest drugih sejmarjev in sejmark spoznalo med številnimi predmeti, ki so bili zaplenjeni pri Friševi, za svojo last. Friševa, ki je večino tatvin priznala, je bila obsojena na eno leto in tri mesece strogega zavora in na izgubo častnih pravic za dobo petih let.

* **Stroge kazni za tatove.** Pred malim senatom v Celju so sedeli 37-letni Galof Mihael iz Marijagradca in 22-letni Tašker Lovrenc in njegov brat Jožef od Sv. Lenarta nad Laškim. Galof Mihael je bil že večkrat kaznovan zaradi tatvine. Kadar je prišel iz zavora, je svojo nepoštenu obrt spet nadaljeval. L. 1934 je bil kaznovan na poldruge leto robije. Lani je bil amnestiran. Takoj pa je začel spet krasti in je v letošnjem letu izvršil vrsto tatvin. Nekaj tatvin je izvršil tudi v mariborskem okraju. Vplival pa je tudi na znanca Taškara Lovrenca in njegovega brata Jožefa, da sta ga začela posnemati in izvršila več tatvin kokeši v laškem srezu. Galof Mihael je kradel obleko, moko, pšeno, slanino in vse, kar mu je prišlo pod roke. Sodišče je obsodilo Galofa zaradi nepopoljšljivosti na štiri leta robije in pet let izgube častnih pravic. Tašker Jože je bil kaznovan z dvema mesecema zavora, njegov brat Lovrenc pa na en mesec in pol zavora, oba pogojno za dobo treh let. — Pred istim senatom se je zagovarjal tudi 37-letni delavec Golob Martin iz Blatnega vrha pri Jurkloštru, ki je že znan zaradi tatvin in je bil že večkrat kaznovan. V noči na 28. sep-

tembra letos je v družbi z Jožefom Gregorčičem vlomil v kašto pri Francu Skorju v Malih Gorčičih pri Laškem in ukradel obleko in obuvalo. Sodišče ga je obsodilo na dve leti robije in tri leta izgube častnih pravic.

* **Za 2500 Din mesec dni v zaporu za drugega.** Pred okrožnim sodiščem v Mariboru je bila zanimiva razprava. Poletj je bil namreč pobreški mesar in posestnik Josip Caf obsojen na mesec dni zavora in bi moral svojo kazen odsedeti. Caf pa je pravilno računl, da ga v jetnišnici osebno ne poznajo in da je vseeno, če sedi sam ali pa kdo drugi pod njegovim imenom. Poiskal je brezposelnega delavca Friderika Podplatnika iz Maribora, ki je bil pripravljen iti za 2500 dinarjev v zapor. Tako je Podplatnik pod Cafvim imenom odsedel svoj mesec. Toda ta zadeva je prišla na dan. Podplatnik in Caf sta se morala zagovarjati pred okrožnim sodiščem, ter sta bila obsojena prvi na 10, drugi pa na sedem dni strogega zavora.

* **Tatvina v prostorih davčne uprave.** Kramarski sejem v Ptujju je bil za žeparje ugoden in je orožništvo polovilo več zlikovcev. Posebno drzna tatvina pa je bila izvršena v prostorih davčne uprave, kjer je posestnica Neža Pihlerjeva iz Levanjcev po neprevidnosti položila denarnico na neko mizo. To priložnost je izrabil neznanec in izginil z denarjem, ki ga je bilo 2400 Din. Orožniki in policija so tatu na sledi.

* **Smrt neznanca.** Te dni so pripeljali s savinjskim vlakom v Celje nezavestnega starejšega moža, ki ga je zbil med Šoštanjem in Šmartnim savinjski vlak. Mož je dobil hude notranje poškodbe, posebno pa je bil ranjen na glavi. Z reševalnim avtomobilom so ga s celjske postaje prepeljali v bolnišnico, kjer je umrl. Njegovo ime je neznan.

* **Zenske za vitrihi so začele nastopati po Ljubljani.** Nedavno v mraku je začul neki stanovalec v svoji sobi, kako se nekaj nalahno giblje okoli ključavnice. Kar naenkrat so se vrata odprla in pred seboj je zagledal nizko žensko postavo. Ko je ta zapazila, da je stanovalec doma, se je hitro obrnila in iz tretjega nadstropja med silnim truščem skakala po lesenih stopnicah navzdol in bežala na ulico.

* **Kako je dobil ukradeno kolo nazaj.** Julija je bilo pred gostilno Tomaniča Adolfa na Bregu pri Ptujju ukradeno Maksu Rimeli, ključavničarskemu pomočniku v železniški delavnici, skoro novo kolo. Neznani tat, ki

njega, za nama sta sedela doktor Thore in njegova svakinja.

V ogledalu sem videl za sabo njen lepi obraz, ki je neprestano drgetal od razburjenosti in je bil skoraj strahotno blede. Kar nekaj kakor skrito sočutje se je zbudilo v mojem srcu.

Kako zelo je morala ljubiti svojega moža, da ji je bilo še zdaj, po dolgih mesecih tako hudo za njim! Da, tako ženo mora imeti človek!

No, upajmo, da se bo Jimu in meni posrečilo rešiti zapleteno uganko.

Stanovanje izginulega Violetinega moža je bilo precej daleč od Dunejevega. Tako je vožnja dokaj dolgo trajala.

Jim je molče sedel pri volanu.

Njegov obraz je bil spet kakor izklesan in nič se ni dalo razbrati z njega. Na njegovem čelu pa sem opazil gubo, ki je zmerom, kadar se je pokazala, obetala nenavadne dogodke.

Ali se je Jim resno bal, da se morda Duneju ni kaj pripetilo?

Tako se je zdelo, kakor bi bil strah Violete Thorejeve nalezljiv. Lotil se je tudi mene in postajal je tem hujši, čim bolj smo se bližali Albertovi cesti.

Kmalu nato smo obstali pred elegantno najemniško hišo.

Gospa Violeta je ostala v avtomobilu, naju pa je Tomaž Thore odvedel proti Dunejevemu stanovanju, ki je bilo v drugem nadstropju.

Jim je izprva pozvonil rahlo, potem pa je pritiskal na zvonec z vso silo. Nihče se ni oglasil. Vse je bilo v stanovanju tiho kakor v grobu. Nihče ni prišel odpret.

»Ali je Dune morda zbolel?« je razburjeno vprašal doktor Thore. »Drugače si njegovega vedenja skoraj ne znam razlagati.«

V tretjem nadstropju za nami so se odprla neka vrata.

Po stopnicah je nekdo prihajal. Kmalu nato smo zagledali starejšega gospoda pred seboj.

»Doktor Thore!« je vzkliknil neznanec.

»Ali ste res vi?«

»Da, kakor vidite,« je odvrnil Violetin svak. Potem nama je došleca predstavil. »To je pa gospod Crawford. Ali mar veste, kje je gospod Dune?«

»Kaj ga tudi vi iščete?« je začudeno vprašal Crawford. »Jaz poskušam že tri ure priti do njega, toda nihče se ne oglasi in telefon je tudi nem. Pa vendar se mi zdi, da mora biti doma.«

»Kako morete to vedeti?« se je takoj vmešal Jim.

»Ker sem slišal malo pred sedmo uro, ko sem ga prvič hotel poklicati, pod seboj, iz sobe, kjer se navadno mudi, čudne glasove. Bil je nenaden trušč, da so se stresle stene, in slišalo se je prav tako, kakor bi bil kdo prevrnil težak kos pohištva.«

Tudi pridružene klice sem slišal. Zato sem šel takoj navzdol in pozvonil na njegovem stanovanju, da bi zvedel, kaj je z njim. Toda gospod Dune mi ni odprl, čeprav sem za vrati slišal, da je doma. Prav zdajle sem prišel spet navzdol, da bi še enkrat poskusil priti do njega. Zelo me veseli, gospod Thore, da ste tudi vi prišli.«

»Nikakor noče odpreti in oglasi se tudi ne,« je dejal Violetin svak razburjeno. »Kaj pa če je med tem odšel z doma?«

»Jaz slišim najmanjši šum iz nadstropja pod seboj in vselej ujame z ušesi, če kdo zapre hišna vrata. Zlasti danes kaj takega mojim ušesom ne bi bilo moglo uiti, ker sem še posebno pazil, saj se mi je ropot v Dunejevi sobi zdel nenavaden in sumljiv. Če gospod Dune ne bo hotel odpreti svojega stanovanja, bi predlagal, da bi stanovanje kar mi sami odprli, kajti meni se kar zdi, da se je moralo zgoditi nekaj hudega.«

Doktor Thore naju je vprašujoče pogledal in skomignil z rameni.

Jim je samo prikimal in me odrinil stran. Potem je vzel vlomilski ključ v roko.

»Tako je prav!« ga je pohvalil stari Crawford. »Če nosite takšne reči s seboj, je najbolje in gospodu Duneju bo tudi prav.«

Kratek prasket se je začul v ključavnici, ki je popustila.

Jim je ugotovil, da vrata sploh niso bila zaklenjena, ampak samo s ključko zaprta. Stopili smo v elegantno, moderno opravljeno predsobje. Ena izmed vrat, ki so držala od ondod, so bila odprta.

Doktor Thore je odhitel v tisto smer, med vrati samimi pa je obstal in pogledal vidno presenečen v sobo, ki je midva še nisva poznala.

Stopila sva za njim in tudi stari Crawford se nama je pridružil.

Pred nami je bila Dunejeva delovna soba. Tudi tu je gorela luč z zelenim pisarniškim zaslonom.

Na pisalni mizi je bila odprta knjiga, v pepelniku pa konec smotke, ki se je ves izpremenil v pepel, pa je obdržal svojo prejšnjo obliko.

Stol pred pisalno mizo je bil prevrnjen na

je izgubil takrat brez sledu, se je v četrtek dopoldne z ukradenim kolesom spet pripeljal v Ptuj na sejem in pred Regalovo gostilno postavil kolo k zidu. Nenadno pa je prišel po cesti tudi Rimela in zagledal svoje kolo, o čemer je takoj obvestil črnačike na Bregu. Med tem pa je neznanec opazil, da ga zasledujejo, zasedel je kolo ter se odpejal proti gostilni tik Drave. Ko je videl, da ga orožnik in lastnik kolesa vztrajno zasledujeta, je pustil kolo v gošči ter neznanec sam izgubil. Kolo je Rimela dobil nazaj, tatar pa orožniki še iščeje.

* **Velik vpliv sredi Maribora:** V nedeljni noči je bil izvršen v Mariboru držén vltom Zrtev vltom je znani lastnik gostilne »Prešernove kleti« v Gosposki ulici g. Karel Drolenik. Vltomilec je odnesel skupno 5.100 dinarjev gotovine. Služkinja je pomoči videla nekega moškega na dvorišču, ki je naglo pobegnil in zatrjuje, da ji je možak na videz znan, ker je bil že večkrat v gostilni.

* **Avstrijskemu železničarju so zaplenili cele vreče popra.** Nedavno je prišlo v Mariboru na glavnem kolodvaru do odkritja velikega tihotapsva, ki zadeva sama Avstrije. Na tenderju avstrijske lokomotive so našli pod premogom celo skladišče popra, in sicer več vreč v teži 350 kg in 30 kg mesa. Strojevodjo in kurjača so avstrijski finančarji v Mariboru aretirali ter ju odvedli v zapore v Gradec. Ker je Maribor obmejni kolodvor ter je avstrijski oddelek eksteritorialen, tako da so Avstrijci, pod oblastjo svoje uprave, je taka aretacija in odprava v Avstrijo mogoča. Vrednost zaplenjenega popra in mesa se ceni na 20.000 dinarjev.

* **Zalostna slika z dežele.** Pri Sv. Joštu nad Vrhniko so nedavno očerili grod zločin, v katerem sta brate zapletena brat in sestra, o katerih drde da sta imela ljubezensko razmerje. Poškodbe tega razmerja so bile, da je sestra nedila otroka, ki ga je kmalu po rojstvu umorila in zakopala. Zadeva je prišla na ušesa tudi osemnikom, ki so navedli in so naposled brata in sestra aretirali. Govorci se, da so našli trupelce zakopanega otroka, a med ljudmi se tudi trdovratno širi vest, da je sestra že poprej ekstatičnega otroka umorila. Brat in sestra sta bila najprej izrečena v sodne zapore na Vrhniki, nato pa so sestra odpravili v Ljubljano, medtem ko so brata po zaslišanju in pristavi Breiskava se nadakuje in bo pojasnila, v splošno je sum glede grodega zločina utemeljena.

Penovno opozorilo naročnikom

Le še mesec dni in staro eto se bo umaknilo novemu. Zato je krajnji čas, da vseh gospodiar obratnika, ki imajo kaj dobiti in kaj mora se kaj dati. Taki gospodiar mora biti tudi vsa naročnik »Domovina«. Vprašati se mora: »Ali ima preljuba Domovina«, ki je vse leto, tedaj za tednom hodila v moje hišo in me razveseljevala in učila, se kaj dobiti od mene, ali sem že plačal naročnina? Ni treba čakati na odgovor. Pogledaj, ali se leži pri tebi poročnik, ki je nisi izplačil. Tedaj pojdi z njo na gošče in plačaj naročnino ali izroči denar kak pismo, ki ti bo dal potrdilo. Ne odlašaj več, da ne bo uprava lista, kakor je pisala, tudi tvoje neodločnosti prisiljena pobrati naročnino s poštnim slova, ali ti celo ustavi list. Zato plačajte naročnino brez odlašanja!

Popoltnikova torba

Ne obrekuj svojega bližnjega...

Ivanjkovec, novembra.
V zadnjih 10 dneh sta se »Slovenc« in Slovenski gospodar razpisala o našem kraju. Povod jima je bila denarna obsodba treh bivših tukajšnjih občinskih funkcionarjev. Soba je izrekl apelacijsko sodišče v Ljubljani že 3. septembra in to na pritožbo državnega tožitelja v Mariboru. Priznanje je bila vložena zaradi oprostilne sodbe eksoziva sodišča z dne 13. aprila, po kateri so bili oproščeni omenjeni bivši občinski funkcionarji gg. Bogša Alojz, Petovar Lovro in Janežič Ivan. Predmet obtožbe so bila po pravila nekaterih imen v blagajniškem dnevniku, izvršenih na podlagi blagajniških prilog.
Apelacijsko sodišče je smatralo, da dejanje za kaznivo in izrekle denarne globe, in sicer za Bogša Alojza 500, za Petovarja Lovra 600 in za Janežiča Ivana 400 din.
V obrazložitvi te obsodbe pravi sodišče, da so se cesije, katere so vzeli kot podlago po-

pravil, res izvršile kakor je to okrajno sodišče ugotovilo, ter da dejanje ne kaže niti hudobnega zamišlja niti ni poteklo iz neestabilnih nagibov.

Upravno sodišče v Celju pa je o predmetu razpravljalo že 2. julija lani ter med drugim ugotovilo, da v smislu paragrafa 129.-2. zakona o občinah v zvezi z besedilom paragrafa 52. finančnega zakona za leto 1930-37 to niso bila take nenadnosti, ki bi spadale pod navedena dobitila.

Vsega tega seveda »Slovenec« in »Slovenski gospodar« ne navajata. Omenjena lista tudi pišeta, da je g. Lovro Petovar po njegovi banke uprave razrešen prisedništva pri sreskem kmetijskem odboru, kamor ga je delegirala Kmetijska družba. Dalje pišeta, da imenovanega po smrti občinskega odbornika Matije Kocipra ni pozvala banska uprava kot naslednjega z liste v občinski odbor, marveč je imenovala za odbornika g. Alojzija Zmazka, ki je kandidiral na Petovarjevi listi.

Kdor malo pozna zakone, vidi takoj, da se tukaj poročevalci nevede ali namerna ni držal resnice. Banska uprava je z odlokom z dne 10. t. m. odrekla Kmetijski družbi v Ljubljani pravico imenovanja članov s posvetovalno pravico v posamezne sreske kmetijske odbore. Ker morebitna pritožba nima odločilne moči, so izpadli iz vseh sreskih kmetijskih odborov v dravski banovini kot posvetovalni člani zastopniki Kmetijske družbe.

G. Petovar torej ni bil prisednik sreskega kmetijskega odbora ampak član s posvetovalno pravico in je prenehal to biti hkratu z več drugimi po navedenem odloku banske uprave. Čudno se nam tudi zdi, da omenjena lista ne veša, kako se popolnjujejo občinski odbori. Tu banska uprava nič ne poziva, Le pa nespiti, ki jih navaja zakon, imamo imenovane občinske odbornike. Naša občina pa ima lahko le izvoljene.

Želja, da bi bil poneskočen za tukajšnje občino zaslužni g. Lovro Petovar, je tu, vzrok za to pa nam niso znani. Zaupamo pa toliko oblastvu, da bo odbornik tisti, kateremu mesto po zakonu gre, pa če to tudi kakemu krajevnomu činitelju ni prav.

V ostalem pa naj gospodje pri omenjenih listih verjamejo, da ljudstvo čeni dolgoletno zaslužno delo omenjenih mož, in da taka pritožila, pa naj imajo še tako velike napise, njihovega ugledu prav nič ne škodujejo.

svetlo perzijski pregrniti, sazen tega pa je ležalo po tleh še nekaj pisem, kakor bi jih bil kdo z rake ostinil z mize, da so padla na tla.
Tudi nekaj stolar v sobi je bilo preostankov, in kakor se je videlo, najbrž na nasilen način.

Jim je stal sredi sobe in gledal okoli sebe, zlasti pa po tleh. Njegove oči so potem obstale na nekem kraju, ki se je čudno temno odražal od ostalih tal, polni bil večji od majhnega muvca.

Potem se je počasi sklenil in pohiteno tla. Stopilo sem k njemu in ga vprašujoče pogledal.
Hitro sem spomnil kaj je zbudilo njegovo pozornost, od česar je bil videti tako čudno.

»Kaj si sem spomnil, da me nihče razen njega ni mogel slišati.
Priznam, je potes, pa mi je spravi tako tiho odgovoril.

»Pojdi hitro in pogledaj se v sosednjo sobo. Zdi se mi, da se je moral tu odigrati precej hud boj.
Odpri sem vrata, ki sp dožalav sosedno sobo, kjer se nihče ni bil.

Soba je bila zavita v tamo. Vendar pa sem prav hitro odkril električno stikalno in zagledal pred seboj z lesenimi tapetami obito sobo za branje in knjižnico, kjer pa nisem mogel na prvi pogled odkriti prav nič sumljivega.

Tretja soba dalje je bila Dunejeva spalnica. Tudi tu sem dobil vse v najlepšem redu in brez sumljivih sledov.

Potem sem se vrnil brez uspeha k prijatelja Jimu.

»On je med tem že preiskal četrti sobo, ki je Duneju služila za obednico.
Na nizki omari sta stala dva kazanca. V enem so bili še sledovi ostankov črnega vina, zraven pa je bila steklenica, da polovica izpraznjena.
Dune je torej moral imeti prekratitim nekoga na obisku.

»Jim je oprezno prijeto oba kazanca za zgornji rob in ju zavil v obrisačo, ki je ležala na mizi.
»Morda homo pozneje vzeli tish steklenico s seboj,« je rekel.

»Kaj misliš o vsej zgodbi?« sem ga radovedno vprašal. »Vse kaže, da se je med Dunejo in še nekotm ki ga ne poznavaj odigral nekaj kmali potekel čisto brez krvi.«

»Zal« je odvrnil Jim, »mi vsa zgodba ni prav nič všeč. Gospod Crawford je trdovratno zatrjeval, da ni bilo v zadnjih treh urah nobenega gosta v hiši, vse pa kaže, da je bil in so hudo nasilen.«

»Duneja ni mogoče najti in njegov nasprotnik je prav tako izgubil brez sledu. Oba pa bi bila mogla zapustiti hišo samo skozi večna vrata. Ali mar to ni res kar preveč čudno?«

Kaj misliš?«
»Skomignil sem z rameni.
»No, kaj pravite k tej zadevi?« se je iznenada začul glas za nama.

Ko sva se ozrila, sva zagledala za hrbtom gospoda Crawforda. Za njim pa je prihajal še doktor Thore.

»Če se gospod Dune kmalu ne vrne sam od sebe, bo treba poklicati policijo na pomoč,« je odvrnil Jim Lawrence. »Vse, kar smo odariti v delovni sobi, pa jasno pričra-

da je bil tu hud boj. Morda bomo še kaj zvedeli.

Duneja je najbrž presenetil neznan vsiljivec, ki se je moral čisto nepričakovano pokazati pred njim, kakor bi bil iz tal zrasel. Prevanjeni stol pri pisalni mizi, smotka v pepelniku, ki je sama od sebe zgorela do konca odprta knjiga, iz katere je moral Dune pred napadom brati, razen tega pa vse, kar je po tleh raztreseno, govori menda dovolj zgovorno.

»Ali hočete poklicati svojo svakinjo, gospod doktor Thore? Morda nam bo ona povedala, s kom je Dune kaj občeval. Če se ona ne ve, si bomo težko pomagali.«

»Uboga Violeta,« je zavzdihnil doktor Thore. »Hudo se bo spet prestrašila. Samo nečesa ne razumem: Dune je vendar živel tako sam zase in skoraj ni mogel imeti sovražnika, ko pa je bil tako dober človek.«

»Jim je doktorja mimo grede ostinil s pogledom.
»Taj je menda razumljivo, kaj Jim hoče. Hitro je zapustil sobo. Jimu je bilo očitalo mnogo do tega, da Crawford ne bi preveč slišal.

Ta pa jo je spet ubral za doktorjem, tako da tudi zunanje nismo bili sami.

Jim se je tedaj iznenada sam vrnil v delovno sobo.

Takoj je pogledal okoli sebe in začel natančneje preiskovati lamni madež na tleh. Paz sem med tem stikal še povsod okoli, pa kakšnega drugega izdajalskega madeža iste vrste nisem mogel nikjer najti.

Iznenada pa je Jim vata in odšel proti podstetju.
(Dalje prihodnjic.)

Iz Prekmurja

Pri Gibini porušeni most še ni popravljen

Crensovci, novembra.

Poročali smo že o velikih poplavih, ki so bile ob zadnjem trajnem deževju ob Muri, ki je napravila veliko škodo po polju, uničila pa tudi mostove na murskih rokavih. Tako je odnesla voda nad 20 m dolg most na murskem rokavu tik pred brodom na Gibini. Ker je že od poplave minilo precej časa, je bilo pričakovati, da bo ta most vsaj v dolednem času popravljen, da bo mogoč promet z vozovi na gibinski brod, ki je mnogo bližji za voznike v smeri proti Sv. Martinu, Strigovi in sploh v Medmurje.

Ta most je še danes opustošen. Le pešci lahko hodijo čezenj po enem brunu, a voda je tam zelo globoka. Vsak si lahko misli, s kakim strahom morajo preko tečasne brvi ljudje, ki hodijo tod na brod, med tem ko je vozniški promet izključen in morajo vozniki daleč okrog na grofovski brod. Čudno, da se še ni tu zgodila nobena nesreča.

Čujemo, da se glede tega popravila pripravata dve občini, ki sta na obeh straneh Mure. Nobena ne bi rada popravila tega mostu. Ker je zadeva že skrajno nujna, pozivamo odličujoče činitelje, da si zadevo na licu mesta ogledajo in dajo občini, eni ali drugi, nalog, da se most čimprej popravi. Doslej so most vedno popravljali Gibinci.

Prodaja polžev v Francijo se je ustavila. Lani so kmetje v Prekmurju in Medmurju zaslužili lep denar za polže, letos pa so ostali praznih rok, čeprav so nabrali cele vreče polžev. Ko se je pokazalo, da gredo polži dobro v denar, so jih začeli nabirati tudi Bosanci in Hercegovci. Prevelika ponudba iz naše države je najprej pritisnila na cene, kmalu nato pa je francoske trgovce odbilo še nekaj drugega. Bosanski trgovci so od nabiralcev prevzemali polže kar vse vprek brez izbiranja, zavoljo česar so Francozi začeli naročila odpovedovati.

Grozna smrt triletne deklice. V Lipovcih pri Beltincih se je triletna Emica Florjanova s svojim bratom igrala v svinjski kuhinji, kjer je pod kotlom gorelo. Bratec pa je šel iz kuhinje in Emica je ostala sama. Odprla je vrata pod kotlom, da bi se ogrela. Čez nekaj minut pa se ji je vžgala oblekca. Emica je začela klicati na pomoč. Domači so ji takoj strgali gorečo obleko, toda ubožica je bila že vsa opečena. Poklicali so nemudno zdravnika, ki pa ni mogel več pomagati. Emica je čez nekaj ur izdihnila.

Naši na tujem

Iz kolonij naših ameriških rojakov

Cleveland, novembra.

V Clevelandu so umrli Anton Prinčič, star 75 let, doma iz Črešnic, Janez Vidrih, star 67 let, doma iz Podiškovca in Rozalija Sintičeva, rojena Stankova, stara 47 let.

V bolnišnici v Milwaukeeju sta umrli Miha Čandek, star 55 let, doma iz Janezovega Brda na Notranjskem, in Anton Suler, star 50 let, doma iz Dravograda.

V Sheboyganu je umrla Katarina Grgičeva, stara 76 let.

V naselbini Libraryju blizu Coverdaleja je umrla Angela Kunova, stara 23 let.

V Chisholmu je avto do smrti povozil 23-letnega sina zakoncev Antona in Neže Mihličevih.

V rudniku v Copperfieldu blizu Bingham Canyona se je smrtno ponesrečil Franc Tavčar, star 42 let, doma iz Javorja nad Škofjo Loko. Nanj se je vsula plast kamenja in ga tako hudo poškodovala, da je kmalu po prevozu v bolnišnico umrl.

NAŠI NA TUIEM
 -KOLONIJ-
 NAŠI NA TUIEM

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Ješpren z grahom. Tri decilitre graha namoči zvečer v mrzli vodi. Drugi dan grah operi in pristavi z mrzlo vodo. Pazi pa, da se grah ne razkuha. Posebej pa skuhaj tudi tri decilitre ješprenja. Ko sta grah in ješprenj kuhana, pa razbeli mast in prepraži eno žlico drobno sesekljane čebule. Ko se je čebula zarumenila, prilij toliko vode, da je čebula pokrita z vodo. Ko prevre, stresi čebulo h grahu, stresi zraven še kuhani ješprenj in vse skupaj previdno premešaj, najbolje z vilicami, da se grah preveč ne stlači. V jed zamešaj še malo kuhane gnjati, katero pa drobno zreži, po okusu osoli in malo poporaj.

Telečje srce s smetano. Telečje srce operi in prereži. V kozi razbelj mast in prepraži vso zelenjavo (korenček, peteršilj in zeleno). Na zelenjavo položi srce in vse skupaj duši do mehkega. Ko je srce mehko, ga potloži v drugo kozo in polij gor pet žlic kisle smetane, osoli in dodaj malo sladke paprike, pokrij in pusti pri kraju štedilnika. Zelenjavo pa pretlači skozi sito, jo stresi nazaj v kozo in prilij malo vode ali juhe. Ko prevre in se malo zgosti, jo polij po srcu, in ko vse skupaj še malo povre, je jed gotova. Srce zreži, zloži v skledo in s sokom polij. Zraven daš rezance.

Čokoladna krema. Tri četrtinke litra mleka vlij v lonec in dodaj štiri rumenjake, pet dek sladkorja v prahu in eno deko moke. Vse skupaj dobro raztepi. Nato postavi lonec na krop in raztepaje skuhaj v gosto kremo. Ko se je krema zgostila, primešaj osminko kile zribane čokolade in postavi na hladno, da se shladi. Nato primešaj četrtinko litra sladke stolčene smetane. Smetano malo posladkaj z vanilijevim sladkorjem. Posodo za pudding ali kako drugo primerno skledo oplahni z mrzlo vodo, jo napolni s kremo in postavi za tri ure na led ali v mrzlo vodo, da se krema strdi.

Slani mandeljni. 10 dek mandeljnov stresi v krop in jih pusti notri dve do tri minute, da se dajo lepo olupiti. Olupljene mandeljne stresi v razbeljeno sirovo maslo ali olje (masla eno žlico, olja pa malo več) in jih nraži, da lepo porumenijo. Nato jih stresi

na čist in debel papir, potresi s soljo in dobro zmešaj. Zloži jih na krožnik in daj na mizo. Po tako pripravljenih mandeljnih ne dobiš nikdar zgage, četudi piješ težka vina.

Praktični nasveti

Kako opereš usnjene hlače. Usnjene hlače namoči čez noč v mlačni vodi. Če so hlače zelo umazane, tedaj primešaj vodi malo terpentinovega cveta. Drugi dan hlače dobro operi v milnici, kateri si primešala malo stearinovega olja. Milnico menjaj tolikokrat, da ne bo več umazana. Usnjenih hlače ne smeš prati v čisti vodi, ker postane usnje potem trdo. Ko je milnica čista in ni več umazana, tedaj hlače nalahko ožmi in zavij v suhe krpe. Ko so se malo osušile, jih raztegni, da dobijo pravo obliko, šele nato jih obesi sušiti na preprih. Ko so hlače suhe, jih dobro z rokami zdrgni (zmencaj), da postane usnje mehko.

Kako spoznaš otroka, da ima gliste. Otroček je bled, okoli oči ima modričaste kolobarje, na potrebo ga tišči, a ne more iti in vse ga srbi, zlasti nos. Če opaziš te znake pri otroku, mu daj brez skrbi glistavce, ki jih dobiš v lekarni za majhen denar.

Zelo škodljivo za zobe je, če ješ prevroče ali premrzle jedi. Posebno pa še škoduje, če ješ najprej vroče in takoj nato mrzlo ali obratno. Zobna sklenina pri tej spremembi zelo trpi, posledica je pa največkrat tudi zobobol. Zato pazi, da po vroči jedi ne piješ takoj mrzle vode ali vina ali ješ celo sladole. Tudi zelo kisle jedi škodujejo zobem, zato je priporočljivo, da si po kisljih jedeh izperesh usta in si tako ohraniš zdrave zobe.

Pri razsušenem podu, ki ima velike špranje, je najbolje, če te špranje zamašiš. Skuhaj navaden klej. V drugi posodi pa zmešaj zribano kredo z vodo, da dobiš gosto kašo. H kredi prilij kuhani klej, da dobiš srednje goste mešanico. Nato primešaj še presejanega žaganja, da dobiš tako goste zmes, da se da lepo mazati. Lonec s to zmesjo imej na kropu, da ostane zmes topla, drugače se ne da mazati. Ko si zamazala vse špranje, jih po vrhu dobro ostruži, ker potem, ko se je zmes med deskami posušila, se da le težko odstraniti.

Da se kruh tako hitro ne posuši, položi v škatlo ali predal, v katerem hraniš kruh, en olupljen in na tenke rezine narezan krompir. Krompir daje vlago od sebe in zato ostane kruh delj časa svež.

Pri prebadanju ušesa za ušane pri majhnih kakor odraslih osebah je treba precej paznje in snage! Iglo kakor uhan je treba pred uporabo položiti v alkohol, pa tudi roke dobro umiti z alkoholom, da tako ne zastrupiš rane v ušesu. Če tega ne storiš, je največkrat posledica ta, da se uho oogni, lahko se pa tudi dogodi, da dobi kdo izpuščaj, vnetja in druga obolenja.

Ze pri majhnih otrokih bi morala vsaka mati gledati na nego nohtov. Kadar otroku zrastejo nohti, jih je treba porezati, a ne pustiti, da jih otroci sami grizejo. Noht je važen za roko in bi potreboval malo več nege in pozornost. Preglej in pristrži otroku vsak teden nohte, da mu bodo lepo rasi in se pravilno oblikovali.

Skrivnost ženske, ki je 15 let živela kot moški

Iz New Yorka poročajo, da je tamkaj umrla 50 let stara ženska, ki je zadnjih 15 let živela kot možak, ne da bi bil kdo iz njene okolice to slutil. Vseh 15 let je bila namreč pri bogatinu Searsu v službi kot hišnik Alfred Grouard.

O tem Alfredu Grouardu so vedeli le toliko, da se je rodil v Franciji, odkoder je prišel v Ameriko star 15 let. Bil pa je vzoren uslužbenec, ki se je zlasti postavil s svojo kuharsko umetnostjo. Vseh 15 let ni niti enkrat zapustil posestva svojega gospodarja. Kadar je imel dopust, se je umaknil v svojo sobo in bral nabožne knjige. Pred nekako dvema mesecema pa je hišnik precej obolel. Njegov gospodar je velel, naj pošljejo po zdravnika, da bi ga pregledal. Toda Grouard se je trdovratno upiral temu, češ da bo že samo minilo. Toda bolezen je postajala hujša in so moža morali prepeljati v bolnišnico. Pa tudi v bolnišnici se je Alfred Grouard upiral, da bi ga kak zdravnik pregledal. Ko so ga nazadnje s silo hoteli preiskati, je dobil hud živčni napad, zaradi česar so morali odnehati. Neke nedelje pa je mož začel umirati. Šele zdaj so zdravniki mogli v njegovo sobo, a kmalu so se vrnili od umirajočega bolnika in Searsu povedali: »Vaš hišnik je ženska!« Nekaj ur nato je bolnik umrl in svojo skrivnost tako odnesel s seboj v grob.

Policija je začela poizvedovati, kaj je s to žensko, ki se je izdajala za Alfreda Grou-

arda. Pa še ni mogla dognati njenega celega imena. Tudi to ni prav nič pojasnjeno, kdaj se je začela nositi kot moški. Vedo le toliko, da je k Searsu prišla že kot moški pred 15 leti in do smrti tam ostala.

Le po naključju so izvedeli za pokojnično krstno ime. Pokojnica je namreč nekaj dni pred svojo smrtjo pisala pismo neki gospe v Baltimoreju, toda pismo je prišlo nazaj, ker naslovljenke ni bilo več mogoče najti. Pismo so odprli in v njem našli zapisane te besede: »Gospa, močno se boste čudili, ko boste v tem pismu slišali o svoji stari služabnici Luciji. Zelo sem bila bolna, staram se in ubožica brez sredstev sem. Morda bi mi mogli poslati kaj podpore. Kar bi mogli poslati, pošljite na naslov Alfreda Grouarda, ker sem tukaj znana samo pod tem imenom. To je edina prilika zame, da morem pošteno živeti.«

Policija se zdaj sprašuje, zakaj se je Lucija morala preobleči v moža, »da bi mogla pošteno živeti.« Zakaj je neznano damo v Baltimoreju prosila za podporo, ko je vendar v zadnjih letih dobila od svojega gospodarja vsega skupaj 16.000 dolarjev plače z vso preskrbo? Ves ta čas je živela skrajno varčno. Po njeni smrti pa niso našli nobenega njenega denarja in nobenih bančnih naložb. Povprašali so tudi guvernanta v hiši Searsa, ki je mnogo občevala s »starim možem«. Toda tudi ona ni vedela o njem drugega kakor to, da je nekoč rekel, da ima brata na Francoskem.

Kako so se včasih zabavali eksotični vladarji

Svetovna pariška razstava se je končala. Pravi, da je v mnogih rečeh zelo nalikovala razstavi l. 1900. Kakor zdaj je tudi takrat obiskalo razstavo mnogo tujih vladarjev. Posebno zanimanje so izmed vladarjev zbuvali eksotični kralji iz neprosvetljenih držav in po Parizu se splošno govori, da so se eksotični kralji v zadnjih 30 letih zelo modernizirali. L. 1900., ko je bil francoski predsednik Loubet, pa je bilo s temi eksotičnimi vladarji mnogo križev in težav.

Perzijskega šaha je takrat razžalil v neki pariški restavraciji natakak s tem, da mu ni dovolj hitro ponudil jedi. Zato je šah srdito vzkliknil: »Tako je na kol z njim!« Prihiti je moral sam restavrater in spoštljivo zagotoviti šahu, da je bilo njegovo povelje izpolnjeno, čeprav so se vsi skrivaj smejali. V

Perziji bi bil seveda ubogi natakak takoj natakčen na kol.

Siamski kralj Sisowath se je začutil, ko so mu pokazali giljotino, da je v nji prostora samo za eno obsodencevo glavo namestu za deset, kar je najmanjše število pri usmrtitvah v Siamu. Hkratu je odločno zahteval, naj mu pokažejo, kako giljotina deluje. Naključje je hotelo, da je bil predsednik Loubet prav tedaj odklonil pomilostitev na smrt obsodencega zločinca. Siamski kralj je bil torej povabljen k usmrtitvi krepkega, lepega razbojnika. Pa tudi s tem ni bil zadovoljen. »Ne, tega ne, ta je premlad in prelep!« je vzkliknil. »Usmrtite tegale tu!« Pokazal je državnega tožilca, ki je uradno prisostvoval usmrtitvi. Kralj je bil zelo nejevoljen, ker mu niso ustregli.

Tudi v Rusiji posvečajo materinstvu večjo pozornost

Nravstvena pokvarjenost, ki je zavladovala v Rusiji po boljševiški revoluciji, je počasi privedla ruske odločevalne činitelje do tega, da je treba temu napraviti konec. Zdaj se že dolgo ne morejo več sklepati zakonske zveze kar na lahko roko. Razen tega je materinstvu posvečena večja pozornost in se materam izkazuje velike časti, kar vidimo na

vsakem koraku. Ne samo v krasni moskovski podzemski železnici, temveč tudi v vsakem tramvaju in avtobusu vidimo prva in najboljša mesta pridržana mladim materam z otročički in naročjih ali nosečim ženam. In zanimivo je, da se niti v nabito polnem tramvaju ali avtobusu nihče ne preriva na ta mesta, ki ostanejo navadno prazna, pa naj

bo gneča še tako velika, če se ne vozijo slučajno mlade matere ali noseče žene.

Rusija je preprežena s široko mrežo socialnega skrbstva, kar olajšuje materi njeno poslanstvo, posebno prve hude ure in pozneje vzgojo otrok. Skrb za otroka se začne prav za prav že pred njegovim rojstvom. Lani je izšel strog zakon proti prekinjenju nosečnosti in široki sloji prebivalstva so ga sprejeli z največjim zadovoljstvom. To pomeni, da se v državi, ki je pravkar proslavila 20-letnico svojega obstoja, utrjuje razmerje med možem in ženo, da prihaja rodbina spet do veljave in spoštovanja. To hkratu dokazuje, da so se nravnstvene in pa gospodarske razmere izboljšale. Ruski ženi se namreč ni treba bati materinstva, ker nravnstveno in gmotno ne trpi niti tedaj, če ima nezakonskega otroka. Ker država ne dela nobene razlike med zakonskim in nezakonskim otrokom, ostane ženska tudi v primeru nezakonske nosečnosti upoštevan član človeške družbe. Nobene sramote se ji ni treba bati, nihče ne kaže s prstom za njo kakor marsikje na svetu, kjer požene družba brezsrčno v obup in smrt toliko nesrečnih deklet.

Zakon prepoveduje pod strogo kaznijo odpustiti žensko zaradi nosečnosti iz službe. Da bi med nosečnostjo ne trpelo njeno zdravje, ji je z zakonom zajamčen dopust, in sicer dva meseca pred porodom in dva po njem. Tak dopust, trajajoč v celoti eno tretjino leta, izrabijo delavke in uradnice v mestih, pa tudi kmetice. Dalje je mladi materi zajamčena brezplačna zdravniška pomoč in za porode je pridržano 20% vseh postelj v bolnišnicah. Razen tega grade povsod nove bolnišnice, v katerih so porodi po večini brez bolečin, ker imajo porodnice na razpolago poleg zdravnikov tudi najmodernejše pripomočke.

Mlada mati v Rusiji tudi ne trpi pomanjkanja, kajti precej visoke preživnine izterjavajo od očeta zelo strogo. Po večini se odtegne preživnina kar od plače, in sicer za enega otroka četrtnina, za dva tretjina, za več pa tudi polovica. Razen tega vodi Rusija, ki šteje blizu 200 milijonov prebivalcev, tudi politiko naseljevanja, da si zagotovi bodočnost. Kakor v Italiji skrbi tudi v Rusiji država, da število rojstev čim bolj narašča. In tako dobi vsaka porodnica ob porodu enkratno podporo. Tiste mlade matere, ki imajo po več otrok, pa še posebne nagrade. Pri sedmem otroku dobi po 2.000 rubljev skozi pet let, pri osmem otroku pa skozi 10 let.

Glavna olajšava delovni materi je pa v tem, da lahko takoj zaupa svojega otroka javnemu skrbstvu. Če hoče, ga lahko izroči čez dan v detinsko zavetišče, kjer ostane čez dan, ko je mati zaposlena, zvečer ga pa lahko vzame k sebi ali pa pusti tudi v domu, kjer je dobro spravljen. S tem obsežnim socialnim skrbstvom je Rusija dosegla to, da je močno nazadovala umrljivost mater pri porodu in otrok, na drugi strani pa tudi to, da je postalo materinstvo najsvetejša naloga žene.

× Kraljica s 675 franki mesečne pokojnine. V Parizu živi kraljica Teria iz Tahitskega otočja, ki ima naslov prevzvišene princese Tahitijske. Ker pripada to otočje Franciji, ima ta kraljica prav za prav samo še naslov kraljice brez katerihkoli drugih pravic. Ta edinostvena kraljica prejema od francoske republike prav skromno mesečno pokojnino v znesku 675 frankov. V Pariz je prispela Teria šele pred nekaj meseci in je to njeno potovanje in bivanje prvo na celini, ker je svojo mladost preživela v San Franciscu. Kraljico Terio s Tahitskega otočja je ob njenem prihodu sprejel predsednik Lebrun v posebni avdienci.

× Hiša s 5000 psi. Pred kratkim so v mestu New Yorku uradno prešli pse. Pri tej priliki so ugotovili, da je v New Yorku hiša, v kateri prebiva 5115 psov. To ni kaka pasja bolnišnica, ampak veličastna palača sredi New Yorka, ki je največja hiša na svetu. Psi v tej hiši pripadajo vsem mogočim plemenom in se jim prav imenitno godi. V vsakem nadstropju so za pse napravljene posebne terase, kamor se hodijo psički sprehajati.

× Stara kultura Eskimov. Ameriški stari-
noslovec Henry Collins iz Smithsonovega za-
voda v Washingtonu je začel kopati na oto-
ku Sv. Lovrenca pri Alaski ter izkopal pre-
mnogo spomenikov iz stare kulturne dobe, ki
so njihovi nosilci bili Eskimi. Izkopani predme-
ti so narejeni iz kosti, podobni slonovi kosti.
Vmes pa so bili dragoceni okraski, igrače in
orožja, narejeni iz zobovja velikega grenlad-
skega kita. Poteg teh drobnarij so bile iz te
kosti narejene tudi velikanske sani. Vsi pred-
meti so bili nenavadno skrtno izdelani in nji-
hova izdelava dokazuje visoko kulturo. Soči-
jo, da je ta doba visoka eskimske kulture
bila nekako pred 1000 ali 1500 leti.

× Miši najdejo pot domov. Ptici znajo
vsako pomlad najti pot v kraje, kjer so
gnezдили prejšnje leto in se držijo celo istih
vasi in hiš. Enako je s psi in mečkami, ka-
dar jih kdo odvede kam drugam. Tuji ti se
radi vračajo nazaj, čeprav so bili odvedeni na
desetine kilometrov daleč. Še bolj pa je čud-
no, da so pred kratkim isto opazovali pri
miših. Nemški profesor dr. Bastian Schmid
piše, da je opazoval miši, s katerimi je na-
pravil več poskusov. Dve miški je pustil, da
sta v hiši prezimili. Nato so ju ujeli in jima
izrezali nekaj šopov dlake, da so jih lažje
spoznali. Potem pa so obe živalci odnesli ven
na polje ter ju tam spustili. Nesli so jih v
mišnicah, ki sta bili poviti z rutami, da živalci
ništa morali videti kam ju neso. Obe miški
sta se vsakikrat vrnili v hišo, in sicer že na-
vadno istega dne. Ker pa so bila važna vrata
v hišo zaprta, sta miški splezali po trti pri
streho, kjer sta bili vajeni dobiti živeža v
tanjših stranskih. Navadno sta se vrni-
li že med 20. in 24. uro ali pa vsaj zjutraj
do 8. Pozneje so jih odnesli bolj daleč ven
na polje, enkrat celo za 13.000 miših dle-
žin daleč. Vsakikrat sta se miški znova vrni-
li po isti poti. Ta opazovanja dokazujejo, da
imajo živali poseben dar orientacije, kar so
doslej opazovali le pri pticah, psih in drugih
takih živalih.

× 72.000 ljubzenskih pisem kot dediščina.
Francoski Gaston Gibette je zapustil svojim
sorodnikom kaj nenavadno dediščino, na-
mreč 72.000 prepisov raznih ljubzenskih pi-
sem, ki jih je pokojni Gaston naslovil na raz-
ne ženske. Ta nenavadna zbirka je shranje-
na v posebni sobi in njegovi sorodniki zdaj
ne vedo, kam bi s to ropotijo, ki ne pred-
stavlja zanje nobene vrednosti.

× S čevlji se je zastrupil. Dve in pol leta
stari Giovanni Cassini iz Florence je dobil
od matere črn plašč, a imel je par rumenih
čevljev, ki niso soglašali s tem oblačilom.
Zato je Cassinijeva kupila neko barvilo, da
z njim čevljičke črno pobarva. Že po krat-
kem sprehodu, na katerem je imel deček po-
barvane čevlje na sebi, se ni počutil dobro.
Trebalo ga je bilo spraviti v posteljo, toda nje-
govo stanje se je tako poslabšalo, da so ga
moral oddati v bolnišnico. Zdravniki so
ugotovili, da se je deček zastrupil s črnim
barvilom.

× Zaklad v žimnici. V Bernu v Švici je
pred časom umrl premožen starček, ki je
pred smrtjo dedičem pripovedoval, da ima
svoje premoženje shranjeno v samih zlatni-
kih. Po starčkovi smrti dediči tega za-
klada niso nikjer našli, čeprav so imeli v
rokah njegovo oporoko. Zapuščino rajnega
so po njegovi smrti razprodali. Starinar iz
Emmentala je kupil starčkovo posteljnino,
katero pa je potem prodal naprej svojim
sorodnikom. Ti so potem žimnice hoteli ra-
biti in so jih dali tapetniku, da žimo pre-
čisti. Tapetnik pa je v žimnici našel vrečo
polno zlatnikov.

× Kako zdravijo raka. Na Dunaju je imel
predavanje sloveči strokovnjak za zatiranje
raka vseučiliški profesor dr. Leopold Schön-
bauer, ki je vodja zavoda za zdravljenje z
žarki na Dunaju. Predaval je o tem, kako
je treba zdraviti žile, katere se dajo lahko
odpraviti, in kako tako imenovane žile žile
in oteklina. Za prvo je dejal, da je najbolj-
še zdravljenje operacija. Drugo pa je treba
zdraviti z žarkov in operacijo. Uspehi pa so
seveda različni, saj so tudi oblike raka raz-
lične. Za boljše se se izkazalo zdravljenje z

... dokler ji ni prinesel veter prt, opran z Radionom

Dve gospodinjji... obe imata radi snežnobelo pe-
rilo. Vsaka pa uporablja drugo pralno sredstvo in glaj
kako velik je razloček! Perilo, oprano z Radionom,
je „Radion-belo“, ker vsebuje Radion
dobro Schichtovo milo in je prepojen s
kisikom, ki pronica skozi tkanino in pere
Vaše perilo tako temeljito, da se njegova
belina povsod takoj zapazi.
Če boste samo enkrat oprali
perilo z Radionom, ne boste
nikoli več uporabljali drugih
pralnih sredstev.

Schichtov
RADION
pere sam

žarki pri raku na leu, na jeziku in zlasti
na bezgavkah v vratu. Tukaj je bilo zdravl-
jenje z žarki najmanj 10krat boljše kakor
pa operacija. Odkar pri raku na prsih za
operacijo uporabljajo tudi žarke, je ta že-
nska bolezen izgubila mnogo svoje strahote.
Pač pa je za zdravljenje raka na želodcu
in v črevih edina pomoč nož. Uspehi takega
zdravljenja so seveda danes mnogo bolj-
ši, kakor so bili še pred nekaj leti. To je pre-
davatelj dokazal na podlagi številnih svojega
zavoda v Lainzu pri Dunaju. Tako je bilo
trajno ozdravljenih 68% bolnikov, ki so
bili raka na koži, 30% bolnikov s rakom na jezi-
ku, 40% bolnikov s rakom na jeziku. Zdravljenje z žarki pa je ozdra-

vililo 72% ljudi, ki so imeli raka v goltancu.
O istem predmetu je na Dunaju predaval
vseučiliški profesor dr. Finsterer. Ta je za-
stl naglasil, da je operacija tem uspešnejša,
čim bolj je zgodna. Kdor je dolgo močno
zaprt ali kdor krvavi iz črevesja ali iz že-
lodca, ta se mora dati takoj preiskati. Tudi
če zdravnik ne more takoj ugotoviti raka od
znotraj, je večkrat priporočljivo, da bolniku
za preiskavo odpre trebušno votlino, ker se
tako da pravočasno rešiti marsikako člove-
ško življenje. Danes nekateri zdravijo
tudi z dieto. Toda dosedanje skušnje so še
preozkne, da bi bila mogoča take sodba.
Vsekakor dobra dieta mnogo pripomore, da
se telo bolj uspešno brani te bolezni.

Radio Ljubljana

od 5. do 12. decembra.

Nedelja, 5. decembra: 8.00: Kmečki trio. — 9.00: Čas, poročila, spored. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 9.45: Verski govor (dr. Gvido Rant). — 10.00: Dvospevi in samospevi ob spremljevanju klavirja (peli bosta Špelca Nratova in Poldka Rupnikova), vmes plošče. — 11.00: Otroška ura (Manica Komanova). — 11.30: Opoldanski koncert (sodelovala bosta radijski orkester in Aleksander Kolacio). — 13.00: Čas, vreme, spored, obvestila. — 13.20: Nove pridobitve našega arhiva (plošče). — 14.00: Prenos prireditve slovenskih izseljencev iz Heerlena na Holandskem. — 16.00: Kvartet mandolin. — 17.00: Kmetijska gospodarska navodila in cene. — 17.30: Miklavž govori otrokom. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Slovenska ura: Samospevi na Gregorčičeva besedila (pela bo Dragica Sokova); Kobarid in kobariška dolina (prof. Adolf Ivančič). — 20.30: Koncert plesne glasbe (sodelovali bodo radijski jazz, Stanko Avgust in plošče). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Miklavž govori odraslim.

Ponedeljek, 6. decembra: 12.00: Za kratek čas (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Vrsta venčkov (plošče). — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Zdravstvena ura: Splošni vzroki bolezni (dr. Anton Breclj). — 18.20: Valčki (plošče). — 18.40: Kulturna kronika: Borba za slovenski književni jezik (prof. France Vodnik). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Zanimivosti. — 20.00: Koncert slovenske glasbe (radijski orkester). — 20.45: Harmonisti pojo (plošče). — 21.00: Godalni kvartet: Trost (violina), Sušteršič (viola), Müller (čelo) in Svetel (klavir). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Radijski jazz.

Torek, 7. decembra: 11.00: Solska ura: Kako se utrdim proti prehladu (dr. Franta Mis). — 12.00: V sodobnem ritmu (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Vesel opoldanski koncert (radijski orkester). — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Vesele in poskočne bo igral Magistrov trio. — 18.40: Človek za vida nacionalne misli (dr. Fran Veber). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Zabavni tednik. — 20.00: Zvoki z dežele (plošče). — 20.10: Vilko Baebler: Generalni predsednik, veseloigra (sodelovali bodo člani radijske igralske družine in kvartet »Hmtadra«). — 21.15: Koncert radijskega orkestra. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Koncert lahke glasbe (radijski orkester).

Sreda, 8. decembra: 9.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 9.15: Koračnice (plošče). — 9.45: Verski govor (dr. Vilko Fajdiga). — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz ljubljanske stolnice. — 11.15: Otroška ura (vodila bo Slavica Vencajzova). — 11.45: Opoldanski koncert (sodelovala bosta radijski orkester in Štefka Korenčanova). — 13.00: Čas, vreme, spored, obvestila. — 13.20: Angleška glasba (plošče). — 16.00: Ruski sekstet. — 17.00: Kmetijska ura: Kmetijska kemija — kmetovalčeva svetovalka in prijateljica (inž. Bogdan Pahor). — 17.30: Veselo popoldne (sodelovala bosta radijski orkester in Vesela detelja). — 19.00: Nacionalna ura. — 19.35: Prenos z Dunaja: Haydn: Stvarjenje — izvajano ob priliki 125letnice Društva prijateljev glasbe. — 22.30: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila.

Četrtek, 9. decembra: 12.00: Jugoslovenski operni pevci (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Vesel opoldanski koncert (radijski orkester). — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Otroške pesmi bo pela Marinka Pristovškova. — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarčič). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored,

Brezplačen pouk v igranju!

klavirske harmonike od Din 480. Zahtevajte brezplačen katalog!

MEINEL & HEROLD — MARIBOR ŠT. 104

obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Zabavni kotiček. — 20.00: Koncert operne glasbe (radijski orkester). — 20.45: Violinski virtuoz (plošče). — 21.00: Pregled svetovne klavirske literature: Italijanski predklasiki (o skladbah in skladateljih bo predaval in spored izvajal na klavirju prof. Škerjanc). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Lahkih nog naokrog (plošče).

Petek, 10. decembra: 11.00: Solska ura: Dom — igra v 3 dejanjih (izvajali bodo brezposelni učiteljski abiturienti; vodil bo Mehora). — 12.00: Po domače (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Slavni orkestri igrajo (plošče). — 18.00: Ženska ura: Kuhinja v zimskih mesecih (Cilka Krekova). — 18.20: Francoski operni spevi (plošče). 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Poročila o izseljenicah. — 20.00: Operni šramel. — 20.50: Ksilofonske solistične točke (plošče). — 21.10: Klavirski koncert Suzane Rocheove. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 11. decembra: 12.00: Plošča za ploščo pisana zmes. — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Plošča za ploščo pisana zmes. — 14.00: Vreme. — 18.00: Za delopust! (igral bo radijski orkester). — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Pregled sporeda. — 20.00: Zunanja politika (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Evo tipov vsake vrste, dobro glejte jim na prste (pisan večer; besedilo in vodstvo Ipi; sodelovali bodo člani radijske igralske družine). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Za dober konec (radijski orkester).

Za smeh in kratek čas

ČASU PRIMERNA ŠALA

Mali uradnik Mohovt je vestno opravljaj svojo službo do svoje starosti, nato je prosil za upokožitev. Njegovi tovariši so govorili, da je pač lahko stopil v pokoj, ker si je prihranil kar 500.000 din.

Preden je zapustil svoje pisarniške tovariše, jih je povabil na kosilo in nazadnje rekel: »Vsi ste slišali, zakaj sem stopil v pokoj in vsi se gotovo čudite, kako sem mogel priti do tolikega bogastva pri tako majhni plači. Prijatelji, za to bogastvo se moram zahvaliti svojemu rednemu življenju, še hvaležnejši moram biti svoji varčni ženi, toda največ hvale moram izreči svoji pokojni teti, ki mi je zapustila 499.000 din.«

MED PRIJATELJI

Miha: »Spril sem se z njim, prisolil sem mu eno in takoj nato še tretjo...«

Gašper: »Hotel si reči drugo...«

Miha: »Ne, drugo mi je prisolil on.«

PRI ZOBNEM ZDRAVNIKU

Zdravnik: »Zakaj se pa še zmerom tako derete, saj sem vam zob že izdrl!«

Melhijor: »Tisto že, ampak vi ves čas stojte na mojih kurjih očesih.«

DOBER LEK

Ona: »Kaj pa je dejal moj papa, ko si mu povedal, da od same ljubezni do mene ne moreš več spati?«

On: »Ponudil mi je v svoji tovarni službo nočnega čuvaja!«

Mali oglasi

DO 100 DIN DNEVNO

lahko vsak zasluži s prodajanjem ali izdelovanjem potrebnih predmetov. Pošljite znamke za odgovor. Josip Batič, Ljubljana.

PRODAMO POSESTVO

14 oralov zemlje s 3000 hmeljskimi rastlinami, gospodarskim poslopjem, sušilnico za hmelj in sadovnjakom. Naslov: Novak, urarstvo, Kapla vas, Sv. Pavel pri Preboldu, Savinjska dolina.

HRANILNE KNJIŽICE

prodajte ali kupite zelo ugodno potom moje oblastveno dovoljene pisarne. Takojšnja gotovina. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12. Telefon 38-10.

JESEN — ZIMA — OSTANKI

mariborskih tekstilnih tovarn, pristinobarvni, brez napak, in sicer: Paket serija R z vsebino 16—20 m dobro uporabnih ostankov flanelov in barhentov za žensko obleko, moško in žensko spodnje perilo. Paket serija T z vsebino 4 m čisto volnene blaga za žensko obleko v najmodernejših vzorcih. Pri naročilu prosim navedite barvo. Vsak paket Din 128.— Reklamni paket serija K, vsebina 20—25 m boljšega flanela za moško, žensko in otročje perilo v najlepši sestavi, paket Din 136. Dalje specialni paket »Original Kosmos D« z vsebino 17—21 m I.a barhentov za ženske obleke, bluze, in prvovrstnih flanelov za pidžame, žensko moško in otročje perilo za izjemno ceno Din 150. Paket serija »Z« z vsebino 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum ali plašč in sicer: Z št. 1 Din 130.—; Z št. 2 Din 160.—; Z št. 3 Din 250.—; zadnji I.a kamgarn. Vsak paket poštne prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Pišite še danes obče znani, stari, solidni razpošiljalnici »Kosmos«, Maribor, Kralja Petra trg. — Nešteto priznanj zadovoljnosti odjemalcem na razpolo!

Vsem v mesecu decembru kupljenim paketom priložim majhno božično darilo!

AL. PLANINŠEK

Ljubljana, Beethovnova ul. 14. Telefon 35-10.

Izposluje vse bančne, kreditne posle, nakup in prodajo

hranilnih knjižic

najugodnejše proti takojšnjemu plačilu.

NOVI MODELI

Zimske suknje, nepremočljive Hubertus plošče, obleke, perilo i.t.d. prodajamo še vedno z znatnim popustom

PRESKER — Sv. Petra cesta

SAMO

Din 98.—

63719 Po ceni in dobra zapestna ura Shock Proof, lepo kromirano ohišje s svetlečimi številkami in kazalci. Din 98.—

63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoča s sekundnim kazalcem. Din 185.—

63710 Ista s prama anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem. Din 260.—

Zahtevajte cenik, zastoj in poštne prosto.

H. SUTTNER, Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v švic.